

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate sprejema upravnštvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemas:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnštvo prejemas:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 206.

V Ljubljani, v ponedeljek, 7. septembra 1903.

Letnik XXXI.

Po ljubljanski sinodi.

Liberalci so dobri ljudje. Vse, kar je našega, jih skrbi. Vsaka še bolj notranja cerkvena zadeva jim moti srčni mir. Ni čuda, da tudi sinoda. To pot so prav zadel. Njihovo vznemirjenje je opravičeno. Sinoda — zbor duhovnikov ene škofije pod škofovim vodstvom — se peča samo s cerkvenimi in duhovskimi stvarmi. Tudi naša se je strogo držala tega okvirja. A posredno ima ogromen vpliv na javno življenje. Zato je prav, da tudi v političnem listu govorimo o nji glede na naša javna vprašanja. Dobra je taka razprava za nas, pa tudi za liberalce.

1. Ljubljanska sinoda je v živo izpričala staro resnico, da je organizacija katoliške cerkve, kakor jo pozna cerkveno pravo, čila in krepka med nami. Drugod je vse razbito; z ogromnimi težavami se iznova snujejo družabni organizmi stanov in narodov. Liberalno načelo je vse atomizovalo. Tudi cerkev je hotelo razdrobiti. Pa ni šlo. Še so v veljavi cerkveno-politiški zakoni, ki z njimi država uničuje svobodo cerkvenega življenja; silen je naval liberalnih in materialističnih strank proti cerkvi. A vspeh! Na podlagi prastarih izročil in dočelil se snuje cerkveno življenje. Kakor skalna stena nad hudournikom, ostaja krepak v svoji stalnosti, neizpremenljiv v svoji ustavi, celo v podrobnostih cele vekove enak cerkveni organizem. Voda pod steno menja svoj značaj po vremenu; sedaj motna in kalna, sedaj sveža in jasna; danes mirna, plitva, jutri deroča, brez reda, brez prave smeri. Stena jo mirno gleda v svoji stalnosti. Stari so zakoni o škofijskih sinodah; stare so oblike, po katerih se vrše. Duh pa, ki vlada v njih, nadkriljuje čase, obvladuje vsakeršne razmere. Zivele so v istem značaju, ko je še fevdalstvo gospodovalo. Da bi danes resno izkušal kdo obnoviti viteške turnirje, vzbujalo bi smešno zabavo. Cerkev pa živi taka, kakor je bila, moderna danes, kakor v davnih dobah. Kako se menjajo državne ustave! Koliko izprememb poznajo

pravna določila med državljani. Naš, še ne sto let stari državljanski zakonik je že zastarel, v mnogih stvareh že izpremenjen, v še več izpremembe potreben. Ne samo društva, marveč cele države nastajajo in ginejo. Sredi med tem vulkanskim gibanjem pa se zbira četa na podlagi dekretal Gregorija IX., na temelju določil, ki segajo še dalje v prve čase krščanstva.

Naj si razlože tisti, ki se štejejo za dovolj močne titane, prevreči cerkveni organizem, odkod ta moč. Morda jih sreča pamet.

2. V ljubljanski sinodi se je pokazalo soglasje cele škofijske duhovščine. Če je kje kdo, ki hodi svoja pota, sameva. Rod takih pustolovskih samecev izumira. Brez moči je, brez vpliva, brez vspehov. Megle brez vođe! Tu so zvezani umovi, združena srca. Zastonj išče analogije k edinosti drugod. Vsak, kdor se peča pri nas v javnosti, mora računati z njo. Nič ne dé, da je duhovski stan danes med vsemi javno službujočimi stanovi, všteti državne služabnike, najslabše plačan; nič ne dé, da živi v izjemnih razmerah, ki dajejo povod najpodlejšemu sumničenju in povzročajo razne nepravilnosti, v drugih stanovih nepoznane; nič ne pomaga, da se Aheron vzburja proti njemu, oborožen z denarjem in političkim vplivom. Jasnega očesa in nevlomljenega poguma si podajajo njegovi zastopniki roke brez strahu, brez vsake sentimentalne potrtosti. Vzvišen je ta prizor!

3. Najlepši trak iz celega solnca gorkote in svetlobe, ki je ožarjala ljubljansko sinodo, je pa ponovljena, nerazbitno utrjena zveza duhovščine z njenim apostolskim škofom. Pokazalo se je, da ga ne obduduje samo kot najinteligentnejšo potenco v svoji sredi — (ni ga mu para v globokem, bistrem umovanju situacije, nima mu ga naša zemlja enakega v razboritem reševanju najtežjih vprašanj); ne spoštuje ga duhovstvo samo kot najdovršenejši vzgled duhovskih kreposti, marveč ljubi ga kot svojega očeta. To je situacija, ki jo je vsakemu navzočniku neizogibno vtisnila v dušo zadnja si-

noda. Med imponderabilia spadajo moralne sile v političkem življenju; a ta moralna sila — s škofom sklopljene duhovščine — je imponderabile, se ne dá tehtati zato, ker ni uteži, ki bi jo odtehtala.

V ti zvezi tiči tudi moč duhovske discipline. Liberalni vohuni naj vpoštevajo to. Medsebojna zveza, blagoslovljena z materno ljubeznijo škofovo, dviga duhovstvo kvišku in mu daje moč, da živi dostojno svojemu zvanju. Zakoni postajajo lahki, najtežje dolžnosti izgubljajo svoje težavo.

Tu je ognjišče tistemu idealizmu, ki mora imeti svoj stalen dom med duhovstvom, tistemu idealizmu, ki ga zahteva celo strožje, nego cerkveni zakon, liberelec od duhovnika. Z idealizmom so združene žrtve, pa tudi vspehi in gotove zmage. Ta idealizem ni dnevnega značaja, ne naslanja se na kako novo idejo, ki se spočne skrivaj, razžari in ugasne, marveč je stalen, kakor so stalna načela, ki morejo edina ohraniti vez edinosti in ljubezni.

4. Kaj naj rečemo človeku, ki prezira vpliv edine, s škofom zvezane duhovščine na javno življenje? Kaj sodimo o tistem, ki pravi, da bo uničil ta vpliv. Dokler bodo sinode naše škofije kazale tak značaj, kakor ga je naša prva izza jožefinskih dob, marné vaše proti nam jsou vzteky. Der Liebe Mühsamsonst. Prašati pa smemo vso slovensko javnost: povejte mi kako točko iz vsega, kar se je vršilo pri sinodi, ki bi ne bila v soglasju tudi s političkimi in gospodarskimi ideali našega naroda, ki bi nasprotno ne podpirala z vsemi silami njihove dosege. Pameten liberelec, ko dobi v roke knjigo o zadnji ljubljanski sinodi, bo moral priznati, da je vse narodovo življenje obseženo v nji in vse na enotni podlagi, posvečeno z duhom Kristove religije in njegove cerkve.

Pa čemu o liberalcih! Nam zadostuje naše verno ljudstvo, naša vedno bolj se množeca verna inteligenca! Ponosni smo, da moremo pod tako veselimi znamenji iti v nove boje, in radi gremo nasproti tudi novim žrtvam!

Česke izjave

Minoli petek je imel izvrševalni odsek mladočeške stranke v Pragi sejo, v kateri so razni govorniki označili češko stališče z ozirom na ogrsko krizo. Dr. Pačak je naglašal: Razmere so resne, vsak poslanec si mora biti na jasnem. Dualizem poka in razpada. L. 1867 so državo razdelili, da bi Avstriji gospodovali Nemci, na Ogrskem Madjari. A pozabili ali prezrli so, da se vzbujajo in raste zavest nenemških narodov v državi. Država se sedaj preraja in dobiva novo obliko, ki odgovarja zgodovinskemu razvoju posameznih narodov. Čehi morajo pospeševati ta razvoj, zato mirno opazujejo razmere na Ogrskem. Vendar pa morajo biti oprezní, da se stvari ne zasučejo na škodo Čehom. Sicer pa so Nemci največ zakrivali ogrsko krizo, ker so za časa grofa Badenija in Thuna onemogočili negotbe z Ogrsko. Edino spravo med Čehi in Nemci bi mogla napraviti red v državi, toda ta sprava je nemogoča, ker Nemci stavijo nemogoče zahteve. Tudi dr. pl. Koerber ni brez krivde, ker stori le to, kar mu dovolijo, oziroma zahtevajo nemške stranke. Čehi zahtevajo notranji uradni češki jezik in moravsko vseučilišče, tega pa Nemci ne dovolijo. Sedaj je čas, da se združijo vse češke stranke za narodno pravo in v zvezi z ostalimi slovanskimi strankami podvojé boj za ravnopravnost.

Dr. Herald je rekel mej drugim: „Zgodovina je dokazala, da mora poleg zgodovinskega ogrskega kraljestva biti češko kraljestvo“. Toda avstrijski centralisti so nastopili drugo pot in tako imamo v državi dve nevarni krizi. Čehi zahtevajo premembo sistema, zato ne gredo v boj proti Madjarom, ki pospešujejo razpad centralizma. Konečno je bila sprejeta resolucija: „Vlada se pokri le nemškimi strankam in prezira Čeha. Zato bodo ti odločno postopali proti vladi. Treba je, da se ustava predružači, zakonodajstvo decentralizuje, javna uprava zboljša ter izvrši narodna ravnopravnost. Ukaz, da morajo vojaki nad tri leta služiti, omejuje pravice parlamenta ter škodi mnogim družinam. Češki poslanci naj skrbje, da se ta ukaz ne izvrši. Vse češke stranke naj skupno postopajo, sestavi naj se v ta namen jasen program. — Nemški listi seveda s temi izjavami niso zadovoljni. Seveda, resnica oči kolje.

Mi popolnoma pritrujemo izjavam čeških poslancev ter smo prepričani, da soglašajo z njimi tudi slovenski katoliško-na-

LISTEK.

Pismo iz Londona.

London, meseca avgusta.

Najbolj zanimivo in veselo je versko gibanje v anglikanski cerkvi. Pred kratkem se je zopet povrnila evangeljska občina s pastorem vred, tu v Londonu, v katoliško cerkev. Sam stanujem v družini katoliškega učitelja konvertita. Direktor britiškega muzeja je še anglikanec, brat njegov katoliški duhovnik, vzgojen pri jezuitih v Inomestu. Imel sem tudi priporočilno pismo na tajnika pokojnega kardinala Vaughana; tudi on je konvertit. Priliko imam torej prav od blizu opazovati ta veseli pokret, ki ima, kolikor morem doslej soditi, zlasti tri vzroke: ustanovitev katoliške hierarhije na Angleškem, takozvano oksfordsko gibanje pa veliko angleško svobodo.

Ko je bil l. 1850. kardinal Wiseman imenovan westminterskim nadškofom, so anglikanci živo čutili, kakšen udarec je to za njihovo cerkev. Zato so v javnih obhodih sramotili Pija IX. in novoimenovanega angleškega metropolita, sežigali ju »in effigie«, pobijali okna pri katoliških cerkvah, sploh obnašali se tako besno, da se prijatelji pisali iz Rima potujočemu Wiesemanu,

naj nikar ne pride na Angleško, ker je nevarnost za življenje njegovo; naj se vrne v Rim sv. očeta vsaj povprašat za svet. Apostolski nadpastir je odgovoril s tem, da je hitel v London, kar je mogel, in predno je kedo pričakoval, stal sredi preplašenih ovčic. Anglikanci so mu sicer opljuvali voz, ali hujšega se mu ni zgodilo. Zmaga je bila dobljena. Kar so mu storili sramote ob prihodu, so mu jo z velikim splošnim spoštovanjem popravili že ob življenju; pogreb njegov pa je bil neki triumf, kakoršnega London do takrat ni videl. Cerkvi je pridobil s svojim velikanskim vplivom vso svobodo. Pred 40 leti še niso smele katoliške cerkve imeti zvonikov; zdaj je n. pr. stolp nove katedrale pravi kras tega svetovnega mesta. Prej so anglikanci motili katoličane še v cerkvi pri službi božji; zdaj so dovoljene javne procesije za spreobrnjenje Angleške. Katoliška duhovščina pa je bolj spoštovana nego v mnogih katoliških deželah. Anglikanski pastori posnemajo vse, kar vidijo na katoliškem duhovniku; oblačijo se prav tako, tudi talar bi začeli nositi takoj, tako da morajo radi tega škofje katoliški prepovedovati svojim duhovnikom zunaj cerkve hoditi v talarju. Velezanimivo je, da v mnogih anglikanskih semeniških,

ki so sploh urejena kakor katoliška, rabijo — Lehmkuhlovo moralo kot učno knjigo. Med duhovnimi vajami imajo tudi premišljevanje.

Drugi vzrok veselega dejstva, da se anglikanska cerkev čedalje bolj bliža katoliški, takozvano oksfordsko gibanje, je gotovo jedna najbolj zanimivih prikazni v zgodovini verstev. Ravno kar čitam kardinal Newmana, začetnika onega gibanja, nesmrtno delo: »Apologia pro vita sua, being a history of his religions opinions«. Kaj je Angležem to delo in pisatelj njegov, se skoraj ne da povedati. Mnogi ga imenujejo največjega Angleža minulega stoletja. Med tremi velikani kardinali: Wiseman, Manning in Newman odkazujejo brez pomisleka zadnjemu prvo mesto. V galeriji najslavnejših Angležev imata mesto tudi konvertita Manning in Newman, poslednji z značilnim podpisom: »Cardinal Newman, author of Apologia pro vita sua«. To delo je neki tisoče privedlo v naročje katoliške cerkve; zakaj to ni abstraktna teoretična apologija, ampak živa, zgodovinska in sicer vzeta iz najbolj zanimive zgodovine, zgodovine lastnega življenja. Pisana je tako lepo, da jo mnogi čitajo samo zaradi nedosežne duhovitosti pa krasote jezika. Preko Newman — ta utis imam doslej — anglikanci

ravno tako ne morejo, kakor racionalistje ne preko Pavla apostola. Na agitacijskih shodih, katerih je vsako nedeljo popoldne vse polno po londonskih parkih in trgih, se vedno znova čuje ime Newman.

Ravno ti shodi so jeden izmed mnogih dokazov angleške svobode, ki je tolika, da je kontinentalci skoraj ne more umeti, in za napredek katoličanstva na Angleškem jako ugodna. Učitelja, pri katerem stanujem, se pokojni sv. oče odlikovali za njegove govore na takih shodih. Naznaniti shoda ni treba nikamor; dosledno tudi vlada nikdar ne pošlje nikakega zastopnika. Tudi društvena svoboda je na Angleškem neomejena. Zato je vse organizirano. Takoj prvo nedeljo po svojem prihodu v Londonu sem se vdeležil neke procesije, pri kateri je bilo kakih 20 različnih društev iz jedne same, primeroma majhne župnije, vsa popolnoma uniformirana, ne samo s kakim majhnim društvenim znakom. Le dvojne svobođe, kolikor doslej vem, Angleži nimajo: delati v nedeljo pa — postavljati nedostojne spominke. Značilno je to za največje mesto na svetu, da nikjer ne vidiš kakoga nedostojnega kipa. Strogo so policijsko prepovedani. Posvečevanje nedelje pa skrb za javno pravost — Bog ve, ali se nimajo ravno njima zahvaliti Angleži za gmetno blagostanje.

rodni in hrvatski poslanci, združeni v »Slovenski zvezi«. Sedaj je čas, da se zruši stari sistem nemške birokracije, ki je največje zlo za Avstrijo in njen naravni razvoj. Vsakemu narodu svoje, to bodi klic slovenskih poslancev. Sploh vseh, ki želijo zdravo, trdno in srečno hababurško državo. Ta klic pa naj velja tudi merodajnim faktorjem, ki imajo v rokah usodo države.

Ogrska kriza.

Zadnje dni je vse kazalo, da cesar poveri sestavo nove vlade finančnemu ministru dr. Lukacsu, ki ima že mnogo let zaupanje vladarjevo ter zahteva tudi najmanj koncesij za madjarski jezik v armadi. V soboto je cesar ob 1. uri sprejel dr. Lukacs v daljši avdienci. Konec je bil, da se je otrese neprijetnega bremena. Dr. Lukacs namreč dobro ve, da mu niti vladna stranka v celoti ne zaupa, ker ni — šovinist. Že pred avdienco so mu razni listi napovedovali politično smrt, ako bi skušal brez madjarskega poveljnega jezika zadušiti obstrukcijo. To ga je ostrašilo, da je vladarja prepričal, naj ga oprosti bremena in odgovornosti. A kaj sedaj? Grof Khuen je nemogoč, dr. Lukacs tudi ni priljubljena oseba, grof Tissa niti večine vladne stranke nima na svoji strani. Sedaj sta v ospredju grof Andrassy in dr. Wekerle. Vladna stranka sama ne ve, kaj naj stori. Mnogi zahtevajo, naj se snide državni zbor ter jasno določi narodne koncesije, ki naj jih zastopa nova vlada. Danes vladar nadaljuje posvetovanja.

Košut o položaju.

„Neue Freie Presse“ priobčuje pogovor s Košutom, ki se je izjavil: „Nihče ne more trditi, da bi se stališče neodvisne stranke pod sedanjimi okoliščini ne moglo uresničiti; kajti naše stališče ni protinacionalno, ampak sloni na personalni uniji, o kateri se že tudi v Avstriji tako mnogo govori in ki bi se takoj uresničila, ko bi tudi v Avstriji dobila premoč dualistična smer. Okoliščini bodo tirale avstrijsko cesarstvo v tej smeri, ker le na ta način je mogoče ustvariti trajen mir med Nemci, Cehi in Poljaki. S federalistično Avstrijo bi Ogrska v razmerju personalne unije kaj lahko živela, kar bi odgovarjalo tudi pragmatični sankciji. Na vprašanje, če je prepričan, da brez ogrskega poveljnega jezika miru ne bo, je odgovoril: Gotovo ne! Tega bi narod ne pustil. Vsak svetovalec bi svetoval vpejavo ogrskega povelja, ker brez tega ni mogoče ustvariti rednih razmer. Čim hitreje bodo kralja o tem prepričali, tem bolje.“

Socialna demokracija.

Strankarski shod nemških soc. demokratov, ki se v Draždanih prične čez teden dni, se bo bavil s 115 predlogi in resolucijami. Med predlogi je predlog, da soc. dem. brez dovoljenja vodstva ne smejo biti uredniki pri meščanskih časopisih, dalje naj se vedno vojaškimi novincem pred vstopom v vojaški stan razlože njihove dolžnosti napram takozvanemu notranjemu sovražniku. En predlog meri tudi na to, naj se majske slavnosti prelože odslej na prvo nedeljo v maju. Značilen je predlog, da smejo službe v stranki imeti samo možje, ki so brez konfesionalni. Bernsteinu bodo baje izrekli nezaupnico radi njegovega stališča glede podpredsedstva v nemškem drž. zboru.

Italijani za Bolgare.

V Milanu so imeli radikalci in demokratje shod, na katerem se je ravpravljalo tudi makedonsko vprašanje. Povdarjala se je potreba zveze med Italijani in Slovani v odpor proti nem. prodiranju proti vzhodu. To je tem pomenljiveje, ker so ravno radikalci svoj čas najbolj pozivali v boj zoper Slovane. Na shodu se je izreklo sledeče načelo:

»Slovenski narodi na Balkanu se z ozirom na politično, ekonomično in kulturno stanje šele razvijajo. Zato potrebujejo podporo večjih kulturnih narodov. Za balkanske Slovence pride tedaj v poštev ruski, nemški in italijanski narod. — Rusija je v vsakem oziru še v razvoju, posebno v političnem in ekonomskem oziru; ima pa tudi na Balkanu namene, ki nimajo s kulturno mislijo nič opraviti. Nemčija je južnim Slovanom tuja in njena politika je od njih sovražna. Italijani so torej edini narod, na katerega se morejo balkanski Slovani opirati. Italijani morajo zategadelj Jugoslovane smatrati kot prijateljske narode in delovati za njihovo samostalnost. Morda bodo Italijani res nehali o svojem sovraštvu do Slovanov in izprevideli, da Slovani jim niso nevarni, pač pa Germani.

„Nekaj gnjilega je v državi turški!“

Ne le nekaj, ampak vse jegnijo v Turčiji. Celo javno življenje, z vsemi strankami vred, je gnjilo, da — smrdi. Vse takorekoc deluje za raspad države. Nobene besede,

nobenega gibanja se ne opazi v protestu proti sramotnemu stanju, pod katerim trpi država. Usodepoln fatalizem tlači deželo, kakor mōra. Mladoturška stranka, na katero so nekateri stavili toliko upanja, sedaj umira. Po velikem strankarskem shodu so še upali, da se prenovi ta stranka. Sinovi Damad Mahmud paše so se v resnici trudili za edinost v stranki, ki bi vrgla doma staro vlado. Toda na shodu se je pojavil velik razdor, bili ste dve struji: prva je bila svobodomiseln, druga pa se je pod vodstvom Ahmed Rize postavila ekakluzivno na turško stališče. Organ svobodomiselncev je bil »Osmanli«. Organ nacionalcev pa »Chonrai Ummet«. Vseled razmer so morali principi pustiti svoj organ, ki je prenehal, in od tedaj prava mladoturška stranka umira, in ni je več na turškem stranke, ki bi se hotela ali mogla postaviti vladi v opozicijo. Vse tira naprej državno ladijo po stari zavoženi poti v — pogubo.

Tako je mladoturška stranka za vedno pokopana. »Narodnjaki« s svojo devizo: »Turčija Turkom« le pospešujejo propad Turčije. Ti so tudi s svojim panislamizmom največji sovražniki armenskega in makedonskega pokreta.

Kdor hoče avanzirati, ta zagrozi sultanu, da bo prestopil k mladoturški stranki, in hitro ima boljše mesto. Zato ima pa tudi sultan vzrok, slikati Mladoturke kot nasilneže. Mnogiža poneumnjenih, korumpiranih oblastnežev in brezumnih fanatikov vlada sedaj Turčiji. Kako, kažejo sadovi in pokazal bo v prihodnosti padeo, — ki morda ni več daleč.

Preganjanje židov v Avstraliji.

Nevarna situacija je nastala v Downlais Merthyr Tydfil v Avstraliji valed antipatije irskih delavcev proti polskim židom. Zadnji ponedeljek sta bila dva žida napadena in v torek 20 na glavni ulici na padenih. Eden se je odločno branil, toda nasprotni pritisk je bil tolik, da se je moral umakniti, dobil je težke poškodbe. Tudi drugi židje so bili ranjeni. Ko so se pozneje vračali v tovarno, zadeli so na sovražno množico in so morali na skrivnem kraju prelezti žrez žid, da so došli na delo. Sedaj so se branili drugi delavci, z njimi skupaj delati. Zvečer je bil neki žid pri nakupovanju kruha od napadalec poškodovan, da je morala policija intervenirati. Domači delavci so šli pred hiše, o katerih so srumili, da prebivajo židje, in jih ometavali s kamenjem. V sredo so sklenili židovski delavci, odločiti delo, toda tovarniško vodstvo je poslalo po nje in pod varstvom močne policijske straže so delali mirno cel dan.

Iz brzozavk.

Dunaj. Kralj Edvard je odlikoval ministra zunanjih zadev grofa Goluchovskega z velikim križem in sekcijanskega načelnika v zunanjem ministerstvu grofa Henrika pl. Lützowa z velikim častniškim križcem Royal Viktoria reda.

Marzilja. Škof Andrieux iz Marzilje je poslal svojim duhovnikom pastirsko pismo, v katerem se v ostrih izrazih obrača proti francoski vladi.

Budimpešta. Listi so poročali o uporu nekaterih vojakov pri vojaških vajah. Poročili so, da se je upr. oddelek 44. peš. polka in da so drugi vojaki morali streljati na ta oddelek. Ta poročila so neresnična in jih je razširila opozicija z namenom huj skati.

Linč. Goranjeavstrijski deželni zbor je poslal občinam pisma, v katerem pravi, da je patrijotična dolžnost, da vojaški novinci prostovoljno gredo k vojakom med 1. in 5. oktobrom.

Belgrad. Brat kralja Petra bo jutri imenovan generalom.

Pariz. Vlada je škofu v Marzilji radi njegovega pastirskega pisma ustavila plačo.

Pariz. Zunanje ministerstvo, kakor tudi tukajšnje rusko poslanstvo oporekata vesti, da pride ruski car sem. Italijanski kralj se bo tu skoro gotovo mudil od 14. do 18. oktobra.

Rim. Srbski kralj bo po zimi posetil laškega kralja. Pri sestanku bo navzočen tudi črnogoreški knez.

Paris. Belgijski kralj je obiskal predsednika Loubeta ter bil sprejet z vojaškimi častmi.

Trient. Deželni poslanec dr. Adolf Bertolini je odstopil.

Dunaj. Ruski car pride sem 30. t. m. dopoldne. Se isti dan se car odpelje z našim cesarjem na lov v Mürzsteg na Stajarsko, kjer ostane tri dni. 4. oktobra se vrne car na Dunaj.

Lvov. »Kuri Lwowski« poziva državna poslanca dr. Niemientowskega in dr. Walewskega, naj odložita svoja mandata, ker pri zgradbi železnic zasledujeta svoje zasebne dobičke.

Dunaj. Cesarški patent, ki bo sklical deželne zборе, bo izšel jutri.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. septembra.

Dne 10. septembra na volišču.

Opetovano opozarjamo gospode somišljenike kmetijskih občin v sodnih okrajih Ljubljana-Vrhnika-Litija-Višnjagora-Ribnica-Vel. Lašče, da skrbne dne 10. septembra za številno udeležbo naših mož na volišču. Presenečenja od strani liberalcev niso izključena. Zato vsi na volišču! Dne 10. septembra zopet pokažimo nasprotniku, da katoliško-narodna zastava ostane zmagnosna! Gosp. dvorni svetnik Fran Suklje zasluži naše zaupanje in čim častnejša bo udeležba, tem večja bo čast katoliško-narodne stranke. Vsak somišljenik v volivnem okraju takoj stori svojo agitatorično dolžnost! O izidu volitve prosimo iz vseh krajev takoj po volitvi brzojavni poročil.

Klic po »Zjedinjeni Sloveniji«.

»Süddeutsche Presse« piše: Sedanje razmere na Ogrskem glasno kličejo po spremembi ustave. Dualizem se je preživel in prej ali slej bode na njegovo mesto stopila ustavna reforma. Ali pride na njegovo mesto personalna unija, popravljeni dualizem ali kaj drugega, more prorokovati le prorok. Mi Slovenci tudi ne polagamo tolike važnosti pri morebitni spremembi ustave na formacijo skupne monarhije, marveč da se zedinijo in spoje v upravno celoto vsi Slovenci. Mi Slovenci zahtevamo zjedinjenje vseh slovenskih dežel v eno skupino kot »Zjedinjeno Slovenijo.« Zgodovinski skupnosti v posameznih deželah na katero nas opozarjajo, se odrečemo s slovansko velikodušnostjo. Ta skupnost nam je le škodovala. Kulturno središče Slovencev je Ljubljana. Dogodkom v Ljubljani je posvečena naša pozornost. Ljubljana bo tudi politično središče Slovencev! Sedanji položaj v politiki naše države je velevažen. Kriza dualizma je postala akutna. Slovani nimamo nobenega povoda, da bi ovirali razpad dualizma, saj to ustavno obliko so izvolili, da nas usuznjajo, potujdijo. Načrt se je ponesrečil, Slovani nismo poginili, pač pa leži dualizem na mrtvaški postelji. Bodimo pripravljeni na njegovo smrt! Večkrat so voditelji slovenskega naroda zanesli mej ljudstvo idejo »Zjedinjene Slovenije«, a časovne razmere niso bile ugodne tej ideji. V sedanjem trenutku je situacija popolnoma drugačna. Našim načrtom za bodočnost bi jako koristilo, ako bi sedaj iz vseh krajev domovine zadonel soglasen krepk klic po »Zjedinjeni Sloveniji«. — K tem umestnim besedam »Süddeutsche Presse« pristavljamo: Slovenska katoliška narodna stranka je vedno mnogo svojega dela posvečevala tudi vzgoji ljudstva, ki ga usposobi za velike ideale. Tudi na slovenskem katoliškem shodu je povzdignila svoj glas v glasni zahtevi, da se zagotovi Slovincem v avstrijski državi samostalen naroden obstanek in razvoj. V tem vseslovenskem smislu nadaljujemo svoje delo, a v tem smislu ne delajo oni, ki blatijo najsvetejše narodne svetinje. Naša stranka je pripravljena in organizovana za velike dogodke. Čimbolje se zapletajo razmere v naši državi, temvečji mora biti naša skrb za narodno vzgojo, tem intenzivnejše mora biti delo naših narodnih zastopnikov, da narod navdušijo za njegovo skupnost, za svobodni, narodni razvoj, kar je le mogoče tedaj, ako se narodu pokaže njegova moč, ako se narod pričinja zavdati te svoje moči in da se vsi dobro misleči bore za uveljavljenje narodne moči. Te narodne moči pa ni iskati v zvezi z Nemci, zato pa mora biti naš klic: »Proč od Nemcev, proč z zvezo z Nemci!«, da dosežemo »Zjedinjeno Slovenijo.«

Deželni zbori. Z Dunaja smo prejeli nastopno poluradno poročilo: »Wiener Ztg.« v torek objavi cesarski patent, s katerim se skličejo deželni zbori, in sicer se snidejo: Solnograški, bukovinski in predarlski dne 10. sept., koroški, gališki, sleški in niže-avstrijski, dne 14. sept., gor.-avstrijski, 17. sept. štajerski in moravski dne

21. sept., kranjski dne 22. sept., češki in tirolski dne 29. sept. Sklicani torej niso: Tržaški, goriški, dalmatinski in isterski. — Ker osrednja vlada ne skliče državega zbora, da pojasni stališče glede znanstvenih vojaških ukazov, oglasili se bodo gotovo posamezni dež. zbori za koristi premnogih družin.

Romarski vlak. Naznanjamo, da vozne karte še vedno lahko dobe tudi taki, ki se prej niso oglasili; in sicer zadnji večer osme ure dalje. Odhod točno pet minut po enajsti uri v torek zvečer. Udeležniki, pridite dosti za časa, da se lože vse uredi! — Vsi duhovniki romarji imajo iz Rima pravico, čitati v Ogleju votivno sveto mašo v čast sv. Pavlinu. Zato še enkrat izražamo željo, da bi se udeležilo mnogo duhovnikov, za katere ima romanje v Oglej največji pomen. Presvetli gospod knezoškof bo v Ogleju podelil slevesno papežev blagoslov in pojde seveda tudi na Sv. goro, kjer bo, kakor v Ogleju, z radostnim dovoljenjem prevz. nadškofu pontificiral.

Vabilo na javen shod in občni zbor katoliškega slovenskega društva za radovljiaški okraj, ki se vrši v Srednji vasi v Bohinjju dne 8. septembra t. l. ob 3. uri popoldne na prostoru združnega doma. Vpored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Dr. Jan. Ev. Krek: O političnem položaju. 3. Anton Oblak: O združništvu. 4. Letno poročilo tajnika Mat. Mrak. 5. Volitev odbora. 6. Slučajnosti. — Odbor.

V pokoj je stopil č. gosp. konzistorijalni svetnik Mat. Slekovec v Makolah. — Poštni višji upravitelj v Gorici gospod Peter Augscheller je stopil v stalni pokoj po 48letnem službovanju.

Solstvo. Na šolah v Branski Kali in Hrvaškem Brodu sta valed nedostajanja profesorov za defenitivno nastavljenje imenovana suplentom gg. Gustav Stupar in Janez Blagajne. — Za začasnega voditelja na šoli v Spodnjem Logatcu je imenovan učitelj g. Alojzij Pin. učiteljska kandidatinja gđc. Marija Palme pa je imenovana za provizorčno učiteljico istotam. — Učiteljski kandidatini gospodični Terezija Laurenčič in Marija Stare prideti za provizorični učiteljici v Loški Potok.

— Koliko časa potrebuje pismo iz Novega mesta v Ljubljano, če se odda v nabiralnik na novomeški postaji? Odgovor je smešen, a resničen. Ako kdo edda na kolodvoru zvečer ob 6 uri v nabiralnik kako pismo, pride to gotovo ob treh popoldne družega dne v Ljubljano. Zjutranji vlak ne jemlje pisem, nima poštnega voza in tudi poštnega sprevoznika ne. O resnici tega poročila se lahko vsak sam prepriča.

Zastava Gorice odlikovana v Italiji. Iz Vidma sporočajo iz italijanskega vira še to-le malenkost: »Gorica ni pozdravila našega kralja le z ogromno udeležbo nad 800 eseb in s šopkom cvetja, marveč tudi s svojo zastavo, katero so nosili goriški mladeniči. Ko so nesli to zastavo na Piazza Umberto I. mimo kraljeve dvojice, jo je prva zapazila kraljica, ki se je prijazno nasmehljala ter opozorila na njo tudi kralja. Ta se je takoj obrnil proti nji ter ji salutoval. »Evviva Italia! evviva il Re!« se je mogočno odzvalo iz vrste vrlih goriških mladeničev.

— Vročina v Gorici. Pretekli petek so imeli v Gorici 57 stopinj Cels.

Pokvarjen kruh v židovski pekarni. Iz Gorice poročajo, da je pristojna zdravstvena oblast konfiscirala v ondotni novi židovski pekarni 11 kvintalov pokvarjenega kruha, katerega so morali popolnoma sežgati.

— Iz Poroča se peroča, da je kongres laškega istrskega političnega društva prestavljen, ker vlada ondi škrlatica.

— Nagloma umrl je posestnik steklarne Julij pl. Gasteiger v Mariboru.

— Umrl je v Celovcu krojaški mojster Jurij Koren.

— Deželni odbor je dal 500 K subvenciji za šolsko zgradbo v Zatičini in 600 kron za šolo v Toplicah pri Zagorju.

— Zaradi svinjske kuge je na Hrvaško in Slavonsko prepovedan uvoz svinj iz občin štajarskih: Apfelberg, Juden-

burg, Ljubno, Donavio pri Ljubnem, Pristava pri Ljutomeru, Stari trg, Pameče, Podgorje, Slovenjgradec, Golobabuka, Lehen; — zaradi rubečice pri svinjah je prepovedan uvoz iz občin: Pernegg, Kapfenberg, Pölla, Friedberg, Praetis, St. Lorenzen, Dienersdorf, Oberneuberg, Vordernberg, Altenberg, to so kraji na nemškem Štajaru, potem Ključarovi pri Ljutomeru in Sv. Ilj pri Slovenjgradcu. Na Ogrsko je zavoljo svinjske kuge prepovedan uvoz svinj iz političnih okrajev Ljutomer in Ptuj; zaradi rubečice pri svinjah tudi Ljutomer in Ptuj, pa nemški Feldbach.

— **Železnica Kamnik - Polzela - Gornji Grad.** Celjski »Uradni list« naznanja, da se bo v kratkem započelo delo trasiranja za splošni načrt normalnotirne lokalne železnice iz Kamnika na Polzelo in stranske železnice od Rečice na Paki v Gornji Grad. To se gospodom županom daje na znanje, da prebivalstvo primerno o tem obvestijo, in se jim naroča, ako je treba, poskrbeti, da se to delo more brez zadržkov izvrševati.

— **Zaveza kmetijskih društev štajarskih** je leta 1902 štela 55 društev po Gornjem, 119 po Srednjem in 12 po Spodnjem Štajaru. S pomočjo »Zaveze« se je v minoletem letu ustanovilo 21 raifaisenskih posojilnic, med njimi ena slovenska, namreč na Cvenu pri Ljutomeru.

— **Na poti domov zblaznel** je delavec Jožef Brudermann iz Tribušt pri Brezicah, ko se je vračal po gorenjski železnici iz Vestfalskega. Odpeljali so ga v deželno blaznico.

— **Florijanov trg v Novem mestu** sedaj izravnavajo.

— **Sava** je pri Litiji tako nizka, da se jo lahko prebrodi.

— **Na Grmu** bo za učitelje od 5. do 12. oktobra poučni kurz v kletarstvu.

— **Vodstvo zdravilišča v Kamniku** dovoljuje si tem potem naznaniti, da ostane isto letošnja sezona do konca meseca oktobra odprta.

— **Is šole štajarske.** Mesto Fürstfeld je dobilo državno realko. Letos začnejo s prvim razredom. Ravnatelj je Hans Wehr, dosedanji profesor na realki v Celovcu. — Deželni zbor v Gradcu je dne 18. aprila letos sklenil, da v Mariboru začasno ustanovljeno nemško žensko učiteljsko postane definitivno. Sedaj otvorijo drugi razred. Na zavodu bodo vzgajali nemške učiteljice za slovenske šole. Slovenščina ni obvezni predmet. — Učitelji iz okrajev Slovenjgradec, Soštanj in Mahrenberg so v prvomenuvanem kraju imeli uradno zborovanje letošnje. Obravnavali so »o spisju«, »o šoli in varčnosti«, »o ženskih rodnih delih«; sledilo je poročilo o šolskih vrtilih in knjižnicah. Vsprejel se je samostalen predlog (g. Vrečko) glede nove izdaje šolskih postav. — Danes v ponedeljek vrši se v Konjicah uradna konferenca učiteljev iz okraja konjiškega. Svoječasno so učitelji iz okrajev Smarje in Konjice zborovali skupno, zadnja leta pa so te opustili iz razlogov bolj praktičnih, ker oba okraja po svoji legi zemljepisni nimata prilivske. — Za nedolgo bodo dosedanjo pelitično eksperimenturo v Konjicah prelevili v okrajno glavarstvo, a da bi isto ne bilo omejeno samo na domači sodnijski okraj, želeli so priklopiti v Konjice tudi okraj Smarje. Za Smarjane so pa Konjice deveta dežela in umevano je samo ob sebi, da »Smarje« ta namera ni všeč. Ljubše bi jim bilo okrajno glavarstvo na Slatini, ki bi bila sredotočje za dva okraja Rogatec in Smarje. To njihovo željo je g. žičkar razodel že v državnem zboru.

— **V Artičah** na Štajerskem so že l. 1898 sklenili, da zgrade novo šolo, ki naj bi nosila ime: »Cesarja Franca Jožefa šola«. Lani je bila nova štirirazrednica dovršena in se je pričel pouk. Blagoslovljenje nove šole pa se je vršilo minuli ponedeljek. Veleč. g. dekan iz Vidma je izvršil sv. opravilo. Šola je bila z venci in zastavami okusno okrašena. Po blagoslovu je bila razkrita plošča z napisom: »Cesar Franca Jožefa šola«. G. nadučitelj je v krepkem govoru vspodbujal šolsko mladino, naj se hvaležni vsem, ki so pripomogli k stavbi, ter priporočal ljubezen in zvestobo do cesarske hiše. Po ces. pesmi je bila sveta maša, nato je kr. šol. svet otroke pogostil. Hvala prijateljem in dobrotnikom šole.

— **Učiteljske vesti.** Učitelj gosp. A. Šeme je iz Štofje Loke začasno nastavljen v Stari trg pri Ložu; g. Julij Čenčič, dosedaj v Kamniku, je začasno nastavljen v Senožeče.

— **Sprememba železniških urnikov.** Dne 1. t. m. so se na istrski železniški progi in na železniški progi Gorica - Ajdovščina naslednje spremembe: Osebnih vlak, ki odhaja iz Trsta proti Pulju ob 8:45 zjutraj, ima sedaj — izvzemši četrtke — direktne vozove I in II. razreda. Vsak četrtke odhaja iz Trsta ob 8:20 uri zjutraj osebni vlak (ki je od Kozice naprej brzovlak) v zvezi z brzo linijo avstrijskega Lloydja v Kotor. — Mešani vlak iz Trsta v Poreč odhaja

ob 5:20 uri zjutraj in ob 8:25 uri popoldne; prihaja pa iz Poreča v Trst ob 10:15 ter 12:25 ure popoldne. — O dohodih v Pulj ima vlak ob 1:10 uri popoldne direktne vozove I. in II. razreda, izvzemši četrtke, ob četrtkih pa prihaja brzovlak ob 11:53 uri popoldne in vozi na obrežje do mesta, kjer pristaja brzoparnik v Kotor. — Na progi Gorica Ajdovščina se je uvel mešani vlak, ki vsaki ponedeljek in četrtke ob 2:10 uri popoldne odhaja iz Gorice in ob 1:30 uri popoldne prihaja v Gorico.

— **Mestno klavnico v Kranju** so dne 1. t. m. izročili prometu.

— **Pomanjkanje vode v Rovinju.** Včeraj je odpeljal parnik vojne mornarice »Salamander« iz Trsta vode za Rovinj.

— **Čuden glas goriškimi Slovencem iz Italije** Goriški Slovenci so prejeli naslednje pismo iz Italije in sicer iz laške roke: »Našega kralja in milo kraljico Jeleno je navdušeno pozdravilo nad 20 000 irreden tov. Toda storili so svojo dolžnost tudi beneški Slovenci, kar je naredilo v dvornih krogih jako velik vtis. Treba vedeti, da na kraljevem dvoru se govori tudi slovanski - srbski, kar razume tudi vsak Slovenec lože nego Sicilijanec in Lombardec književno toskanščino. Danes je prišlo v Italiji v modo — vse, kar je slovanskega, ker le v prijateljstvu s slovanskim svetom iščemo bodočo srečo mlade Italije. — Zakaj tega ne razumete goriški Slovenci? Zakaj Vas ni bilo v Videm, da bi bili vredno pozdravili kraljico, ki Vas ljubi, ki je Vaše krvi, kakor ni nobena druga? Vaša deputacija bi bila odlikovana, Vaš šopek cvetja bi dičil kot četrti voz naše mile Jelene, in Vaš poset bi bil največjega pomena!«

— **Zavod za jetične** namerava osnovati v Gorici neki dr. Ferd. Steiner z Dunaja. Mesto se bo baje protivilo temu načrtu iz zdravstvenih ozirov.

— **Hrvatske novice.** Tridesetletnico svojega obstanka praznuje jutri ognjegasno društvo v Rieki na Hrvatskem. — Na kolo dvoru v Zagrebu je došlo do demonstracije, ker madjarski uradnik poslanca Vrbanića ni hotel razumeti, ko je hrvatski zahteval vozniki listek na Reko. Končno se je moral madjarski uradnik udati. — Tajnik hrvatske zveze ognjegasnih društev g. Mirko Kolarić ustanavlja sedaj po Hrvatskem in v Slavoniji nova ognjegasna društva. — Italijanski profesor Pavia napisal je za Hrvate jako simpatično brošuro o Hrvatih in Madjarih. — V Bieli je bila sijajna zadušnica za žrtve v Zaprrešću. — Razstava grozda bo tekoči mesec v Zemunu. — Velik hrvatski shod bo 28. t. m. v Veliki Gorici. — Dne 2. t. mes. je bilo 20 let, odkar je pričel izhajati v Bosni in Hercegovini prvi hrvatski list »Hercegovski Bosiljke«. — Sestanek čiste stranke prava v Zadru je sklenil, da za sedaj še ne pristopi k hrvatski stranki prava. Pooblastila je poseben odbor, naj dogovore nadaljuje. — Hšna preiskava je bila v hiši g. Ivana Tropea v Čabru. Redarji so vzeli seboj nekaj knjig. — V Zadru je umrla mati dalmatinskega metropolita Dvornika. — V Dalmaciji je toliko suša, da bo, ako bo še nekaj dni trajala uničila grozde. — Devet avstrijskih vojnihi ladij se pomika ob dalmatinski obali dalje proti jugu. Na ladjah je 3040 mornarjev.

— **Za povzdigo prometa s tujci na Gorenjskem** Mednarodne razstave zdraviliških in kopaliških krajev na Dunaju, ki bo od 12. t. m. do 20. oktobra t. leta, se vdeleži tudi bleško zdravilišče. Glavno, kar razstavi, je pliskorezba, ki predstavlja divno našo okolico s Triglavskim pogorjem. Poleg tega pa bo na razstavi več stvari kopališča A. Riklji in posestnice Lujzinih toplic gospe F. Valtriny. Društvo za povzdigo prometa tujcev na Gorenjskem je dalo napraviti okrog 1500 slik in raznih napisov Bleda ter Bohinjske doline, da se taiste razdele med obiskovalce razstave. Izšel je mali vodnik po Bledu, to je knjižica, ki ima v obeh jezikih zemljevid in zaznamek vseh vil na Bledu, kar posebno koristi vsakemu, kdor išče na Bledu stanovanja. Skoro izide zemljevid Gorenjske, ki bo obsegal domalega prav vso Gorenjsko in mu je krajevna imena vpisalo »Slovensko planinsko društvo v Ljubljani«. Cena zemljevida bo kaci 30 h in ga izda društvo za povzdigo prometa tujcev na Gorenjskem. Ravno isto društvo izdalo je tudi velike reklamne plakate. Na njih je mnogo slik, predstavljajočih zdravilišče Bled, blejski grad, Vintgar, izvir Savice, slap Peričnik, kopeli Riklji in hoteli, dalje Bohinjsko jezero, Triglav in Zlatorog. Torej vse je združeno na teh plakatih in vsakdo, kdor vidi slikane te kraje, želel bo videti te zanimivosti v resnici. Obzaložanja vredno pa je, da so ti listi zgolj nemški in se da prav malo prostora našemu milemu jeziku.

— **»Südmarka«** je imela svoj občni zbor včeraj v Slovenjem Gradcu. Ondotni nemškutarji so razobesili frankfurtske. Ofi cijelno je bil zastopan tudi celjski občinski zastop.

— **Stavka v Trbovljah** se pripravljala. V petek zvečer so imeli radi tega rudarji tajen shod. V soboto sta ondota inženirja obvestila orožništvo ter opozorila na možnost stavke. Vsak dan pričakujejo, da izbruhne stavka.

— **Samomor v zaporu.** V Mariboru se je z jermenom svojih opank v zaporu zadrževal radi tatvine zaprti 56 letni čevljar Andrej Gilli iz St. Petra na Laškem.

— **S konja padel** je pri Celju nadporočnik 87. pešpolka Novak in se nevarno poškodoval na glavi.

— **Občinski zastop v Leitersbergu** pri Mariboru je soglasno sklenil resolucijo proti pridržanju vojaških tretjeletnikov pod orožjem.

Ljubljanske novice.

Slovesna črna sv. masa za cesarico Elizabeto bo prihodnji četrtke ob 10. uri do polдне v tukajšnji stolnici.

Umrla je v Stefanji vsi šte. 26. Marija Prek.

»Trutzburg« so včeraj tukajšnji Nemci ustanovili v kazini. Predsedoval je sklicatelj Juli Linder. Navzočih je bilo okoli 70 oseb. Na shodu je govoril neki Franko Heu iz Celja. V odbor so izvoljeni: načelnikom Julij Linder, tajnikom Karol Pirker, tajnikom namestnikom Walter Krieger, blagajnikom Ferd. Rauter, njegovim namestnikom Karol Udoutsch, revizorjem Aleksander Kretschmer in Karol Jaksche.

V Ameriko se je v soboto odpeljalo 16 oseb.

Iz Amerike se je v soboto odpeljalo 10 Kranjcev.

Z vojaških vaj je včeraj došel v Ljubljano 27. pešpolk, prvi batalijon 17. pešpolka z rezervisti, deželnoqrambovski polk št. 27. Vojaki so se pripeljali v Ljubljano s posebnimi vlaki. Polki št. 47, 87 in 97 so se peljali včeraj mimo Ljublane. Dalje časa so se mudili na tukajšnjem kolodvoru, med tem časom ste svirali na kolodvoru godbi 87. in 97. pešpolka. — Topničarji se vrnejo v Ljubljano v par dneh.

Člani akad. društva »Sava« po domače Tavčarjeve »Gradaščice« se bodo jutri vozili po Ljubljani in si nekoliko zračili razgrete glave.

Bratno pevsko in tamburaško društvo v Vodmatu priredi v nedelo dne 13. t. m. na vrtu gostilne Iv. Flegerja na Zaloški cesti št. 7. veselico z godbo, petjem, srečolovom in šaljivo pošto proti prosti vstopnini in z zanimivim vsporedom. Slavno obitstvo se uljudno vabi na gotovo vdeležbo. Začetek popoldne ob 3 uri.

Iz ljubljanskih šol. Katehet pokliče učenca in razločno izreče njegovo ime: »Sinkovec«. Drug nabeuden Ljubljančanček se pa ogorčen dvigne in pravi: »Saj se ta ne piše Sinkovec; saj se piše Sinkuc.«

Ljubljančan pobegnil iz Gorice. V goriškem hotelu »Südbahn« je bil 19letni na takar Adolf Mencin iz Ljubljane. V torek jo je ta fant pobrisal in odnesel s seboj 118 K, ki so pripadale lastnikom hotela.

Zasledovani poročnik 27. pešpolka Voješke oblasti iščejo neaktivnega častnika 27. pešp. Aleksija Bruckmanna, ki je že leta 1900 izginil iz svojega rojstnega kraja Spital na Koroškem.

Mestna posredovalnica za delo in službe, Mestni trg šte. 27, telefon šte. 27. Delo dobe takoj moški: 1 sodar, 2 mizarja, grašinski sluga, 2 postiljona, 5 kočijažev, 12 konjskih hlapcev, 2 delavca, 1 pekovski vajenec; ženske: 4 natakarice, 2 gostilniški kuharici, 10 gostilniških deklic, 2 gospodinj, 2 sobarici, 4 kuharice, 16 deklic za vsako delo, 9 deklic k otrokom, 7 dekcl za kmetso delo. Službe iščejo, moški: 1 majar, 4 trgovski pomočniki, več trgovskih slug; ženske: več trgovskih prodajalk izurjenih in začetnic. Oddati so stanovanja z 4, 2 in 1 sobo, več mesečnih sob in dijaških stanovanj. V Vnaje m se iščejo stanovanja z 1, 2 in 3 sobami. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Društvo slov. odvet. in not. uradnikov v Ljubljani je v soboto dne 5. t. m. v restavraciji g. Mraka priredilo veselico, ki se je dobro obnesla ter donesla podpornemu zakladu čez 60 K dobička. S tem vspehom more biti društvo zadovoljno z ozrom na to, da imajo take prireditve navadno še deficit. Včeraj ob 2 uri popoldne se je vršil pa ustanovni shod tega društva ter so bili izvoljeni v odbor, kateri prične delovati s 1. oktobrom t. l., kot predsednik g. Kristof, kot tajnik g. Cimerman, kot blag. g. Karlinger in za nadomestnika g. Rode. Predsednik društva v Celju, g. Bovha, je po zdravil shod pismenim potom, ker je bil zadržan priti osebno. Izrekla se je želja, naj bi se napravila zveza vseh bratskih društev v Avstriji, in se je priporočil članom v narobno dunajski list »Die Advokaten und Notariatskanzlei« ki stane na leto 4 K in je v resnici vseskozi izvrstno urejevan stro-

kovni list, ki se vsem tovarišem najtopleje priporoča.

V Hrušico se je peljalo skozi Ljubljano v soboto 50 Makedoncev.

V deželno bolnico so pripeljali Marijo Rakovec, doma nekje pri Kamniku. Tresla je doma hruške. Pri tem delu je padla in si zlomila levo roko in desno nogo.

Signal na pomoč je dal včeraj na tramvaju v Prešernovih ulicah Lud. Herzmann. Voz se je takoj vstavil. Ljudje, ki so bili v vozu, so se silno prestrašili.

Tepež je bil včeraj v gostilni »pri ribiču« radi Italijanov. Zidar Remic je bil na nogi poškodovan z vrčkom.

Mlad tat v cerkvi. Danes je bil v Frančiškanski cerkvi zasačen 8 let stari šolski učenec, ko je kradel s paličico iz pušic denar.

Drva so se podsula včeraj na tobačnega delavca J a n e z a G o r j a n c a, stanujočega v Cerkvenih ulicah št. 21. Izpod drv je Gorjanca resil Jakob Požlep. Gorjanec je bil tako hudo pobit, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v bolnico.

Materi in sestri grozil, da ju bo zaklal, je mestni delavec Janez Stepic v Jahalnih ulicah. Stepic je bil aretiran.

Natakarica tatca. V neki tukajšnji gostilni je bilo invalidu Jožefu Knavsu ukradenih 25 K. Sumljiva je natakarica, ki mu je po žepih iskala jabolk.

K naknadnemu naboru je prišlo v soboto 36 mladeničev. Zaprtih je 17.

Vstaja na Balkanu.

V Bolgariji vre med ljudstvom, in to ni čudno. V vaseh makedonskih ropajo bašibozuki, begunci se pa, iz vasi, ki so jih požgali turški vojaki, selijo v množicah na Bolgarsko. To brezbrambno, izmučeno in izstradano množico in to preseljevanje trpi kneževina bolgarska že eno celo leto; in vse to ji proizvoda velike stroške.

Pa ne samo to. Treba je tudi upoštevati stroške za mobilizacijo velikih čet, ki tudi že stoje na meji leto in dan. Teško je kneževini, ki se itak nahaja v denarnih stiskah, zmagovati vse te stroške; še težje ji je pa tečiti vedno večjo nevoljo vojaštva in častnikov. Zatirane, nesrečne, ranjene begunce vidijo bežati čez mejo in med njimi so njihovi bližnji sorodniki, trpinčeni bratje in sestre. In ne smejo se postaviti v bran za svoje, ampak na puško naslonjeni morajo gledati, kako malo ur od meje požira plamen bolgarske vasi. Pod temi okolnostmi se je polastila vojaštva taka trpkost, da se bodo, kakor se govori, puške enkrat res same sprožile, in takrat se bo začel krvavi ples. Med tem se pa razhajajo begunci po deželi navkrog in njihovo pripovedovanje, koliko so morali pretrpeti, neti v ljudstvu sovraštvo in srd do Turkov. Pri teh okoliščinah je vladi generala Petrova, kakor razvidi vsak, neizmerno težko vzdržati mir. Da vzdržuje mir še sedaj in ga skuša še za naprej, ta okolnost naj vzame gotovim krogom vsak dvom o korektnosti bolgarske vlade.

Grki protestirajo.

V Atenah je sklicalo neko grško makedonsko društvo shod, na katerem je bila sprejeta sledeča resolucija: Shod protesta pred evropskimi velevladmi proti počenjanju bolgarskih čet v Makedoniji, ki imajo namen vse grško v Makedoniji iztrebiti z ognjem in mečem. Makedonci (?) so valed nadaljevanja tega neznoznega stanja ogorčeni in bodo prisiljeni, ako se ne naredi konec temu, z oboroženo roko nastopiti proti četam. — Na shodu je bilo navzočih tudi precej Krečanov, ki so se izjavili, naj se jim dovoli organizirati prostovoljno četo za Makedonijo, katera bi v tem slučaju gotovo poslala 3000 izurjenih bojnikov.

Avstrija protestira

Avstrijsko-ogrski poslanik v Belemgradu je energično protestiral pri ministru za zunanje zadeve proti nedelavnosti oblasti ob priliki zadnjega shoda v prilog Makedonije, in Stare Srbije, na katerem se je ob navdušenem odobravanju vseh navzočih zabavljalo proti Avstriji.

Turčija.

V Trst iz Carigrada došla poročila javljajo, da je bila v petek ondi odrejena splošna mobilizacija. — V sultanovi palači vladajo že nekaj dni sem posebne varnostne odredbe. 2 generala, 4 polkovniki, 8 stotnikov in sto vojakov, ki so najizbranejši ljudje, straži noč in dan pred sultanovo palačo. Na sultanovo povelje dobi vsak general za eno nočno stražo 25 turških funtov, drugi častniki, primerno manjšo plačo; vojaki dobe pol funta.

Amerika in Turčija.

Državni tajnik Hay se je izjavil, da se Amerika noče vmešavati v orientalsko vprašanje. Da Unija odpozove svoje evropsko ladjeve iz turških voda, je odvisno le od tega, ali se bodo dale garancije varnosti

za ameriške državljane v Turčiji. Ako bi načelnik brodograjskega podjetja pomirjevalna poročila, bi dobil takoj povelje odpluti in zopet priti s strelnimi vajami, katere so morali prekriti. — Amerikanski konzul je brzojavil na svojo vlado, da se revolucija vedno bolj razširja in da so Amerikanci v vedno večji nevarnosti. Predlaga, da se izkrcajo ameriški mornarji. Mornarsko poveljstvo pa to ne smatra za potrebno. Turški poslanik je zagotovil zvezino vlado v Washingtonu, da bi Turčija ne ovirala izkrcavanja ameriških mornarjev, tudi ne bi zadrževala prehoda ameriških ladij skozi Dardanele, ako bi bilo potrebno v varnost ameriških podanikov.

Eksplozija na parniku.

Neki potnik, ki se je nekoliko dni pred katastrofo vozil s ponesrečenim parnikom, poroča »Köln. Zeitung«, da se je v noči 19. avgusta, ko je bila ladja še v pristanu Burgas, ji približal čoln, v katerem so sedeli 4 možje. Poročevalec je stal tedaj na poveljniškem mostu. Ko so možje videli, da jih z ladje opazujejo in, ko je poročevalec poklical stražo, so hitro veslali naprej. Drugi dan je popotnik to povedal kapitanu in izrazil bojazan, da se morda kaj hudega kuje zoper ladjo. — Ravnateljstvo družbe je dobilo brezovno poročilo, da pogrešajo izmed 21 oseb, ki so se vkrcale na ladjo 17. Od posadke se jih je ponesrečilo 11. Truplo uradnika Lendvay-a so našli skoro popolnoma ogorelo. Dolejšje se niso mogli preiskati, kaj bi bil vzrok eksploziji.

Dinamit in kuga.

Makedonski odbor je sklenil, da odpelje 4 dinamične kolone vilajetu drinopoljskemu. Makedonski odbor ima na razpolago velikanske množine dinamita in drugega razstreljiva, nadalje nad dvajset steklenic kužnih bacilov, kakor tudi ogromne množice pušk, streljiva in denarja.

Pripravljeni so za slučaj, da ne bo vojne med Bolgarijo in Turčijo, ali da ne bodo intervenirale velevlasti, vsa makedonska mesta razdejati z dinamitom, vasi pežgati, studence in vodovode pa okužiti. Odbor računa na vojno med Bolgarijo in Turčijo. Ker bi se anarhija lahko zanesla tudi v Bolgarijo, bo kneževina rajše prišla za orožje. In na to stavijo vstasi svoje upanje.

Papež ne bo poslal enciklike.

»Osservatore Romano« poroča, da je vest, da bi papež pripravil encikliko na vse katoliške škofo celega sveta, v kateri protestira proti turškim grozodejstvom v Makedoniji, čisto napačna. — Seveda ni s tem še rečeno, da bi se papež kako drugače ne zavel za kristijane v Makedoniji.

Ruski konzulati.

»Novoje Vremje« pravi, naj se ustanovi v vilajetu Kosovo 4, v vilajetu Monastir 5, v vilajetu Solun 4 in v vilajetu Drinopolj 2 konzulata. Na ta način, pravi list, bo mnogo koristilo, da, makedonsko vprašanje se bo rešilo (!) Turška vlada temu ne bo naprotovola.

Turška proklamacija.

Turčija je izdala na prebivalstvo sledečo proklamacijo, ki naj svari in umiri razburjene duhove:

»Bolgarski agitatorji motijo že več časa redni mir v provincijah Drinopolj, Solun, Monastir in Kosovo z nasilnostmi in silijo z zvijačo nedolžne vaščane k uporu. Prekucijske ideje, ki jih agitatorji usiljujejo prebivalstvu zgoraj omenjenih krajev, in hujskanja škodujejo pravim interesom mirnega prebivalstva. Temu cveto pod varstvom cesarske mlade mir in blagostanje (to pa, to!), med tem, ko jim hujskanja agitatorjev le škodujejo v moralnem in materijelnem oziru. (Se bolj pa turški vojaki). Prizadevanja javni varnosti in enemu delu (!) prebivalstva škodovati, žalijo vsako človeško čuvstvo in vzbujajo ogorčenje vsega civiliziranega (torej tudi turškega seveda) sveta. Ta je tako jasna resnica, da se večina onih, ki so se uprli, skesa in se zopet podvrže«.

Turške reforme.

Kako resna je ta proklamacija, kaže resnost, s katero gredo na delo turški reformatorji. Vse vasi v okrajih Rescen, Ohrida, Struga, Krušvo in Dobre so v razvalinah. Samostani in cerkve razdejane. Gozdovigore. Prebivalstvo je poklano, ali pa je našlo svoj konec v plamenih.

Turki delajo ravno tako, kakor tisti tat, ki je tekel po ulici in kričal: »Držite tatu« in pri tem ušel. Vedno in vedno se izmišljujejo grozodejstva, ki so jih načinili vstasi, da pokričajo svoje hudobije, ali pa svoje lastne zločine podtikajo vstašem. Ravno tako se je pisalo l. 1876 ob priliki klanja kristjanov v Bolgariji. In sedaj se ve, da je bilo 9 desetih turških izmišljotin, s katerimi so »farbali« svet. In ko bi vstasi tudi res počenjali, kar se jim podtika, moramo prašati: »Kdo pa je vzgajal

Macedonca nad 500 let?« Ako sedaj v obupu res zdivjajo, je to sad turške šole. Suženj, ki je zlomil verige, ne more biti ravno utjuden.

Vstali v boju.

Vstaško gibanje v drinopoljskem vilajetu se je nepričakovano raztegnilo in se razteza skoraj že do vrat stolnega mesta. V Kirk-Kilise so se vršili zopetni boji, v katerih je padlo mnogo mosleminov in Grkov. Iz Dedeagađa je odšlo 7 konjaniških eska dronov proti Babi-Eski in 3 pehotni bataljoni iz Drinopolja. Vstasi so razdrli svetilnik v Kap-Kuri. V 20 dneh, kar je razglašena proklamacija za vstanek, je bilo po konzularnih poročilih ubitih in ranjenih 952 vstašev.

Vstaška četa obstoječa iz 2000 mož se pripravlja pri Cebinu ob gorovju Rodope za prehod čez mejo; morda je že tudi prekoračila mejo. Neka druga manjša vstaška četa je v zadnjih dneh v vzhodnem delu sandžaka Skoplje napredovala; boje se, da bi se gibanje v sandžaku Skoplje zopet ne pričelo. — Zadnji čas so poslali vstasi pretilna pisma raznim diplomatskim zastopom. Tem pismom ne pripisujejo nobene resnosti. Da bi se le ne varali.

Mnogo turških rodbin beži iz Mustafa-Paša v Drinopolj. Drinopoljski Turki pa nočejo nič vedeti o begu, ker so v zadnji rusko-turški vojni pri begu mnogo trpeli. V okolici divja boj; kar cele vasi gore. Prejšnjo nedeljo je pogorela vas Tališmak, ki je štela 150 hiš; ob istem času so pogorele obmejne vasi Eš-Begli, Lefke in Kodša-Sepi. Vojaštva je polno, a ne more ničesar storiti, ker se poveljniki ne morejo orientirati. Če hočejo očistiti en kraj od vstašev, izginejo isti čez noč in se pokažejo na drugem kraju v še večjem številu. Turek sploh ne more vdušiti vstanka brez grozovitosti. Zato se nesmeme čuditi, če tudi vstasi nastopajo z reprezentacijami. Toda vedno volijo milejša sredstva, ko Turki. Predno zažgo kako vas, reko prebivalcem, naj beže, in vzamejo seboj, kar morejo nesti, ter naj se rešijo. Turki pa najprvo opleniijo vas, onečastijo žene, pomore otroke in starce in zažgo slednjič vas. To nastopanje je čisto različno in to se more opazovati povsod in vedno. Dolgo to ne more trajati, ker nazadnje ne bo ničesar več, kar bi se dalo zažgati.

Prijet dragoman.

V petek so prijeli turški policisti v Carigradu pomožnega dragomana ruskega poslanstva, Armenca Hadybiana kar na ulici. Hadybiana strogo stražijo. Niti lastni sin ga ni smel obiskati. Sodi se, da je zelo kompromitiran, ker bi se ga Turška sicer ne bila drznila aretovati, ker on je pod ruskim varstvom.

Književnost in umetnost.

*Slovensko gledališče v Ljubljani

V četrtek smo še priobčili nekoliko podrobnosti o letošnji sezoni slovenskega gledališča ter smo priobčili tudi imena letos angažiranega osebja. Danes dodamo še nekaj podatkov. Gledališka sezona 1903—1904 so otvorili v četrtek, dne 1. oktobra t. l. ter traja do 28. marca 1904. l. Pri drami sta še angažirana Ljubomir Iličič in Albin Zavadil. Imena vstalega angažiranega osebja smo že priobčili. Dramski repertoar je nekoliko obširnejši, kakor smo zadnjič omenili in se doslovo glasilo: Slovenski: »Legionariji«, igra v štirih dejanjih iz Napoleonovih časov. Spisal Fran Govčkar; godbo in pevske točke uglasbil Viktor Parma. — Hrvaški: »Zimsko solnce«, igrokaz iz istrskega življenja, Spisal Viktor Car Emin. »Mučenika«, drama v 3 dejanjih. Spisal Josip Selak. — Srbski: »Balkanska carica«. Drama. Spisal črnog. knez Nikola. — Česki: »Eva«, drama iz slovaškega življenja v 3 dejanjih. Spisala Gabrijela Preisova. »Napoleon v škripcih«, ves. igra v 3 dejanjih. Spisal E. Bozdoh. »Drug zrak«, drama iz praškega življenja v 3 dejanjih. Spisal Simaček. »Podskalak«, slika iz življenja v 3 dejanjih s predigro. Spisal F. F. Samberk. »Pampeliška«, dramatična pravljica v 4 dejanjih. Spisal Jar. Kvapil. »Ben Hur«, igrokaz iz Kristovih časov v 4 dejanjih s petjem. Po Wallacovem romanu spisal Oton FASTER. »Krasna Lida«, burka v 5 dejanjih s petjem in plesom. Spisal Oton FASTER. »Vila in medved«, dramatična pravljica v 3 dejanjih. Spisala Eliška Krásnohorská. — Poljski: »Karikature«, dram. študija v 4 dejanjih. Spisal I. A. Kiesielewski. — Ruski: »Vstajenje«, po rom. grofa L. Tolsteja v 4 dejanjih. Spisal Bataille. »Na dan« (nočni azil). Prizori. V 4 dejanjih. Spisal M. Gorkij. »Tihotapci«. Drama iz židovskega življenja. Spisal Krylov. — Francoski: »Monna Vanna«, drama v 3 dejanjih. Spisal Maurice Maeterlinck. »Dobri sodnik«, veseloigra v 3 dejanjih. Spisal A. Bisson. »Dobri prijatelji«, veseloigra v 4 dejanjih. Spisal Victorien Sardou. »Njegova hišna«, burka v 3 dejanjih. Spisala Bielhaud in Hennequin. — Angleški: »Kralj Lear«, žaloigra v 5 dejanjih. Spisal

W. Shakespeare. »Julij Caesar, žaloigra v 5 dejanjih. Spisal W. Shakespeare. »Novi klovn«, burka v 3 dejanjih. Spisal H. M. Paull. — Nemški: »Kralj Harlekin«, komedija v 3 dejanjih. Spisal dr. R. Lothar. »Podkriževalci«, narodna igra s petjem v 4 dejanjih. Spisal L. Anzengruber. »Ne menjaj žene!«, burka v 3 dejanjih. Spisala V. Wolters in Königsbrunn-Schaup. »Ne v loterijo!«, burka s petjem v 4 dejanjih. Spisal K. Morré. »Katica«, drama v 3 dejanjih. Spisal dr. M. Burckhard. — Kmalu s početka sezone se uprizori igra s sijajno opremo Jules Verna: »Potovanje okoli zemlje«, s petjem, godbo, pleši i. dr. Za uprizoritev te igre so se nabavile krasne, povse nove dekoracije, novi kostumi in rekviziti. Razen teh iger se ponovno še nekatere slovaške in druge igre starejšega repertoarja. — Da bi intendantanca le vse obljube izpolnila! — Pri operi so poleg zadnjih omenjenih še angažirani za manjše vloge gg.: Fran Lier, Ivan Bukšek, Julij Črnky. Operni repertoar je naslednji: Hrvaški: »Peter Svačić«, opera v dveh dejanjih. Uglasbil Jos. Mandić. »Maričona« (novo študirana), opera v 3 dejanjih. Uglasbil Srečko Albin. Česki: »Prodana nevesta« (novo študirana), opera v 3 dejanjih. Uglasbil B. Smetana. Ruski: »Evgenij Onjegin«, velika opera v 4 dejanjih. Uglasbil P. Čajkovskij. Italijanski: »Othello«, velika opera v 4 dejanjih. Uglasbil G. Verdi. »Bohème«, opera v 4 dejanjih. Uglasbil G. Puccini. Francoski: »Nema iz Portičev«, opera v 5 dejanjih. Uglasbil D. F. C. Auber. Nemški: »Čarobna piščalka«, opera v 5 dejanjih. Uglasbil W. A. Mozart. »Africana« (novo študirana), opera v 5 dejanjih. Uglasbil G. Meyerbeer. — Operetni repertoar: Francoski: »Mascotte« (Angel srede). Opereta v 3 dejanjih. Uglasbil F. Ardran. Nemški: »Cigan baron«. Opereta v 3 dejanjih. Uglasbil J. Strauss. — Razen teh se bodo ponovile nekatere opere in operete starejšega repertoarja, n. pr. »Hoffmannove pripovedke« (Offenbach), »Amalconke« (Parma), »Kaenija« (Parma), »Zrinjski« (Zajo), »Aida« (Verdi), »Tannhäuser« (Wagner) i. dr. — Gostovalo bo tudi več pevki in pevcev ter igralk in igralcev. — Inspecijent bo letos gosp. Fr. Habič. — Abonement. Ker je intendantica na tem, da si zagotovi za predstave stalno občinstvo razpisuje abonement na sedeže za 70 predstav v sezoni (kakor lani) in sicer so cene aboniranih sedežev v parterju za 70 predstav v sledečem določene: končni foteljski sedeži prvih treh vrst 120 K, ostali foteljski sedeži po 105 K, končni sedeži od IV. do VIII. vrste po 93 K, ostali sedeži od IV. do VIII. vrste po 79 K, končni sedeži od IX. do XI. vrste po 70 K, ostali sedeži od IX. do XI. vrste po 63 K. Na balkonu stanejo za 70 predstav abonirani sedeži I. vrste 56 K, sedeži II. in III. vrste pa po 49 K. Na galeriji stanejo za 70 predstav abonirani sedeži I. vrste po 28 K, in sedeži II., III. in IV. vrste po 21 K. Abonement za celo sezono je plačati v treh obrokih naprej in sicer 1. okt. in 31. decembra 1903. in 1. febr. 1904. l. Lože v deželnem gledališču oddaja v najem za slovenske predstave bodoče sezone odbor dramatičnega društva. Čestitim gospodom najemnikom lož lanske sezone so iste lože do 20. t. m. rezervirane; odbor prosi, da se do 20. t. m. pri podpisanim odboru ali pa v Šešarkovi trafikli blagovolijo izjaviti, ali lože tudi za bodočo sezono obdržijo ali ne. Priglasijo najemnikov lož in abonentov na sedeže se vsprejemajo v Šešarkovi trafikli v Šteuburgovih ulicah.

Izpred sodišča.

Tržaške volitve pred sodiščem.

Pred dnevi je pisal »Slov.«, da se začne pred tržaškimi sodiščem obravnava radi sleparij, ki so se godile za časa zadnjih volitev v mestni svet, oziroma deželni zbor. Danes t. j. 7. septembra se je začela proti Cosaniju in tov. obravnava. Obtoženi, proti katerim je državno pravdnistvo naperilo §§ 13. 51, 56 in 112 so: Edmund Cosani, Just, Skerl, Aleid. Jeklin mestni uradnik Richard Valle in Hieronim Jazbits. Ti so volili pred volivno komisijo za druge osebe. Dalje sta obtožena Josip Tominić in Anton Creliš, da sta prodala, oziroma kupila glasovnico pri zadnjih volitvah. Obtoženi so: Benno Vecchi, Eduard Grill, in Andrej Casto, da so izročili svoje legitimacije Ed. Cosaniju z ukazom, da glasuje z njimi za druge, in da so s tem vedoma zagrešili nepravilnost volitev. Dalje sta obtožena: Jurij Anton Benussi (bivši I. podžupan tržaški, sedanjí mestni svetovalec!) in Jakob Cumar, tudi mestni svetovalec, da sta meseca marca in aprila 1903, prvi kot predsednik, drugi kot blagajnik volilnega odbora političnega društva »Patria«, vsprejevala kot agitatorja proti plačilu Edmunda Cosanija in mu ukazala, da glasuje pri volitvah v III. in IV. razredu za druge osebe z legitimacijami, ki so mu bile dane na razpolago v društvu vsled česar je Cosani glasoval za druge. Državni pravdnik utemeljuje obtožbo: Pri zadnjih mestnih volitvah se je šlo vlastiti

v III. razredu za zmago med kandidati društva »Patria« in društva »Domenico Rosetti«. Preiskava proti Cosaniju in tovarišem pa je dokazala, da so ravno v III. razredu današnji obtoženci in še druge nepoznane osebe največ sleparile. Obtoženec Cosani, kateri priznava, da je večkrat z zvijačo volil v III. in IV. razredu, trdi, da je dobil legitimacije od volilnega odbora društva »Patria«. Društvo »Patria« pa je moglo dobiti te legitimacije tako, da je iste izdalo od onih družin, katerim so bile le-te vročene, vendar iste niso prišle v roke upravičencu, ali pa so jih dali društvu na razpolago oni, ki niso hoteli voliti. — Cosani priznava, da je volil dne 14. in 17. aprila za trinajst oseb z legitimacijami, koje je dobil v društvu »Patria«. Da bi ga pa ne spoznali, pomagal mu je bravec Fabbio s svojo umetnostjo, kakor tudi mestni uradniki, ki so mu posojevali obleko.

Obtoženec Skerl, ki nima volilne pravice, taji svoje dejanje, vendar ga priča Černe obdoljuje, da je volil nepostavno. Istotako je Pellegrini dne 18. aprila volil z drugimi legitimacijami, katere so mu izročile njemu nepoznane osebe. Jeklin priznava, da je dobil legitimacije od druge osebe, pa da se iste niso poslužili pri volitvah. Cosani pa pravi, da ga je videl trikrat voliti. Ricardo Vallo je volil nepostavno v imenu drugih, in kar tudi sam priznava, za svojega bratranca. Tominc je šel volit samo pod pogojem, če mu plačajo južino, kar je Creliš tudi storil.

Sokriva sta pa tudi Benussi in Cumar, ki sta dobro poznala Cosanija, saj je Cosani, ki je pri zadnjih volitvah strastno agitiral za kandidate »Patrie«, dobil od predsednika društva »Patria«, Benussija, za plačilo 340 kron, katere mu je izplačal blagajnik Cumar. Cosani sam priznava, da je večkrat o priliki volitev prihajal preoblečen v društvo »Patria«, kjer je bil Benussi. Nemogoče je torej, da bi Benussi tega ne bil opazil in da ne bi vedel, zakaj se Cosani preoblači.

Isto velja o obtožencu Cumarju, ki je bil ud volilne komisije in, ker je poznal Cosanija, bi bil lahko prepredil, da ne bi le-ta večkrat volil mesto drugih. Ako se uvažuje, da so se dobile v društvu »Patria« mnoge legitimacije, za katere sta Benussi in Cumar znala, in katerih se je Cosani posluževal, če se uvažuje, da sta ista dva obtožena znala, kaj Cosani dela, ker sta ga velikodušno plačala, če se uvažuje, da je Cumar kot ud volilne komisije Cosaniju svetoval, naj se preveč ne izpostavlja, če se uvažuje, da je po dovršenih volitvah Benussi rekel Cosaniju, da je zadosti, če se uvažuje, da svota, koje je društvo izročilo Cosaniju, ni zadostovala za stroške, n. pr. za vozove, in če se uvažuje, da je ta svota bila le Cosaniju plačilo za njegova kaznjiva dejanja, in če se uvažuje, da sta Benussi in Cumar na ta način odkrito navduševala Cosanija h kaznjivim dejanjem, se morata i ista dva pozvati, da dasta odgovor radi skrivde.

O izidu te tožbe, katera nam v pravnici kaže, kakih sredstev se poslužuje tržaška kamora, bomo poročali.

Izpred novomeškega porotnega sodišča.

Trikratni požig. Dne 7. septembra. Izžrebani so bili vsi kočevski porotniki. Obravnava pa je tudi pokazala, da je kočevarice jako težko razumeti. Obtožen je bil Jože Tomec iz Zelja in sicer hudočinstva požiga. Njegov hlev začel je v noči od 2.—3. julija na nagloma goreti. Ker je njegovo poslopje že sedaj tretjič pogorelo, sumilo se je, da je morebiti sam zažgal, to tem bolj, ker tudi pri prvih dveh požarih nihče ne ve, kdo da bi bil zažgal. Obkrat je dobil zavarovalnico, tretjikrat pa mu je »Vzajemna« v Gradcu vsled suma, ki je letel nanj, ni hotela izplačati. Kakor je on izjavil, je popolnoma nedolžen, tudi žena je pričala, da je kritično noč spal doma. A nekaj pozornosti in sumljivosti je našlo državno pravdnistvo v tem, da je bilo na strehi, kriti z deskami, narejena luknja. To luknjo je smatralo narejeno državno pravdnistvo v ta namen, da je ogenj ložji dobil duška, sicer bi pred požarom nastal gost dim in njegov smrad bi zbudil ljudi iz spanja. Prič je bilo mnogo zaslišanih. Med temi pove Jožefa Kesler iz Zelja, da se je ogenj najprvo prikazal skozi luknjo na strehi. Obtoženega takrat zraven še ni bilo. Tudi France Eisenzopf je slišal vpitje: gor!, gor!, in je hitro vstal ter letel branit svoje posestvo, ker je vedel, da je v sosedovem skednju precej detelje. Brigaf se za Tomiča ni, kje da je. Juri Kutnar tudi ni videl na pogorišče Tomiča; tudi o luknji na strehi ničesar ne ve. Predsednik govora vpraša, kaj so ljudje o tem požaru govorili. On odgovori, da ne more dolžiti svojega sosedu požiga, ker ga imajo sosedje radi in ni na slabem glasu. Popoldanska obravnava tudi ni spravila jasnosti v zamotano zadevo. Jožefa Tomiča, žena zatoževca, vzbudila se je, ko je čula biti plat zvona. Zbudila je svojega moža, ki je tekel takoj v hlev, sama pa je zbudila otroke. Dobro je vedela, da je plamen švigal skozi luknjo iz strehe. Kdo, da bi bil luknjo na-

redil, ne more vedeti. Pozneje je videla svojega moža na pogorišču. Na posameznosti pa se radi prevelicega strahu ne more spominjati. Isto potrdi tudi Jožefa Wenderber; a z razločkom, da je obtoženi gonil živino iz hleva. Andrej Justin na predsednikovo vprašanje potrdi, da ljudstvo sploh trdi, da je bil ogenj zaneten, Lizabetha Kresca pa radi hitrega kočevskega brbranja nihče ni razumel. Jožefu Jonkeju pa nikakor ni šlo v glavo dejstvo, da bi bil kdo drugi naredil luknjo na strehi, kakor obtoženi. Luknja je bila narejena v to svrhu, da bi rajše gorelo. Županstvo v Zeljah izjavi, da zavarovano posestvo ni njegova lastnina, marveč njegove žene. Vsa obravnava ni podala popolne jasnosti, zato so pa porotniki vprašanja krivde z 10 proti 2 glasovoma znikali. Tomitz je bil, ker se državni pravdnik ni pritožil, takoj izpuščen.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Umrl je v Pragi pivovar Staněk. — Strajk rudarjev. Vsi rudarji rudnikov v Cuesta na Španskem so stopili v štrajk. Strajk je zadobil vzmirljiv značaj. — Šest let po nedolžnem v ječi je bil neki kmet v Novem Sandecu radi krivega pričanja. Njegova nedolžnost je prišla šele sedaj na dan. — Žrtve vojaških vaj. Pri vojaških vajah na Češkem se je na nekem maršu 45 vojakov zgrudilo in nevarno obolelo. — Ustrelil se je bivši državni poslanec A. Mykeska, župan v Valaškem Mesericu, ker je odbor propadle posojilnice zahteval od njega, naj vrne manjkajočih dva milijona kron, o katerih se je sumilo, da jih je kot načelnik poneveril. — Pregarjanje Poljakov. Na Poznanjskem je pruska vlada zaplenila molitvenice, v katerih je tiskan stavek: »Kraljica kraljestva Poljskega, prosí za nas!« — Terezo Humbert so prepeljali v ječo Fresnes pri Parizu, kjer se nahajata njen mož in brat že teden dni. Prepeljali so jo v bolniškem vozu, ker pravijo, da je bolna. — Poštni uradniki v Avstriji bodo imeli 25. oktobra na Dunaji splošni shod avstrijskih poštinih uradnikov. Poleg tega shoda bo še 20 shodov v provincijalnih mestih. — Nervozen minister. Ruski minister notranjih zadev je rojstnemu mestu pisatelja Turgenjeva prepovedal proslaviti 20letnico smrti tega slavnega pisatelja, češ, da se spominske slavnosti prevečkrat prirejajo. — Ubil se je na Reki spiditer Jurij Moreno. Pri padcu s koleasa si je razbil glavo. — Zaprt šola. Okrajno glavarstvo je po orožnikih dalo zapreti šolo »Lege Nazionale«, ki ni imela dovoljenja od deželnega šolskega sveta. — Zgodnja zimo nam obljubujajo nekateri vsenemški »preroki«. — Doželno razgledavanje so včeraj otvorili v Lincu. — Bolgarski finančni minister umrl. O tem se poroča: Minister Manušev je pred par dnevi prišel v Evxinograd na letovišče kneza Ferdinanda. Kopal se je v morju. Valovi so ga potegnili daleč v morje. Adjutant, ki je skočil za njim v morje na pomoč, bi bil skoro tudi umrl, da ga ni rešil nek prijatelj. — Travniki v Bosni pogoreli. Cesar je pogorelecem v Travniku daroval 10.000 kron. Ogenj se je najprej pojavil v nekem hlevu. Radi silnega vetra se je požar hitro širil. Pogorela je tudi akcijska pivovarna. Ogenj je divjal 12 ur. Ves turški del mesta je pogorel.

Bivši sluga župnik. Debrecinski pomožni škof Volaska je te dni v Budimpešti umestil bivšega svojega slugo Antona Solingerja za župnika v Nagy Toszegu. Pri slavnostnem banketu je pripovedoval škof: Solinger je bil strugarski vajenec in je delal v delavnici svojega očeta. Kot vojak se je udeležil bosanske okupacije in je postal narednik. Potem je postal Volaskov sluga. Kot sluga se je učil gimnazijskih predmetov in maturiral, nakar je stopil v semenišče, postal duhovnik, kapelan v Toszegu in te dni je bil slovesno umeščen za župnika.

Elektrika oživlja. Iz Ottave se poroča, da se je posrečilo dr. James Brien oživeti otroka s pomočjo elektrike. Otroek je precej po porodu umrl in doktor to popolno zatrjuje. Zdravnik je napeljal električni tok in otrok se je jel po preteku 15 minut premikati. Nato je povečal električni tok in srce je začelo biti otroku. Otroek je zdaj baje popolnoma zdrav. Dr. James Brien je že star zdravnik in — Američan.

Nov zrakoplov. Dr. Avgust Greth je konstruiral popolnoma nov zrakoplov, s kojim se je popeljal v zrak. Vožnja se je baje popolnoma obnesla. Trikrat se je peljal kvišku in zopet nazaj ter je zamogel kljub močnemu vetru vladati zrakoplov, kakor je sam hotel. Dr. Greth je po rodu francoski Nemec in je dovršil univerzitetne študije v Kaliforniji. Če mu bo šlo vse posreči, kakor misli in želi, se udeleži drugo leto zrakoplovne dirke z nagrado 100.000 dolarjev pri svetovni razstavi v St. Louis.

Papige uče v Londonu posebni profesorje govorniki razne jezike. Ti profesorje

dobivajo za nekoliko ur pouka po 10 šillingov (1 šiling = 1 K 30 h) in nauče v dveh do treh mesecih govoriti papige francoski in nemški ali italijanski, v enem letu pa kar štiri jezike. Ruski list »Nov. Vrem.« pristavlja opazko: Takšnih profesorjev bi trebalo na gimnazijah, kjer se uče dijaki po osem let, pa se mnogi ne nauče niti starih, niti novih jezikov.

Tovarna malikov. List »Strand Magazine« poroča o neki posebni delavnici, ki so jo pred nedavnim odkrili v Filadelfiji. Tam je nastala tovarna za malike, ki ima živahno kupčijo z Indijo. Najbolje se prodajajo Budove podobe, ki imajo, izrezane iz slonove kosti zelo visoke cene. Prava malikova podoba stoji kot model zraven podobarja, da primerja podobo in model. Tudi Ganeša, božanstvo Indov, se drago plačuje: navadna podoba stane 200 M., poslikana pa do 300 M. Vse polno mladih deklet pa krasijo te malike s pisanimi trakovi in arabeskami. Krasiti to telo Ganeše je zelo težko delo. Delati se mora zelo natančno, ker ima vsaka pika in vsaka črta svoj pomen; zato postane podoba brez vsake veljavne, ako je le najmanjša napaka na nji. Čenejše podobe producirajo stroji. Zelo umetno sestavljen stroj izreže 12 podob v istem času. Čudna industrija to!

Od poglavarja roparjev do državnika. Pred dnevi je umrl v Teheranu general Kerim, ki je bil imeniten perzijski državnik. Sedemnajst let in petindvajset otrok žaluje po njem. Kerim, ki je služil, 16 let kot general pod dvema vladarjemal pod I. 1896 umorjenim Nassr Eddin in zdaj vladajočim Muzfer Eddin, je bil najprej poglavar neke roparske družbe in kot takega ste ga zasledovale 16 let, ruska in perzijska oblast. Radi neke malenkosti so ga hoteli ujeti kot 20letnega mladeniča — bil je sin nekega kmeta — ruski kozak, a Kerim je zbežal v gore. Posrečilo se mu je ubežati zasledovalcem. Domov se ni upal več vrniti in postal je ropar. Najpreje se je klatil okoli sam, pozneje se mu jih pridružilo več, tudi štirje njegovi bratje, in Kerim je bil njihov poglavar. Kot taki so nadlegovali vse ceste po Kavkazu, posebno so prežali na pošto. Vsak dan so v tistih dneh prihajala poročila iz Kavkaza o roparskih napadih. Pa ni se posrečilo ne ruski ne perzijski oblasti dobiti Kerima, ki so ga imenovali »kavkaški bič«, v svoje roke, Razpisali so velike nagrade na njegovo glavo, a nikdo si je ni upal zaleteti. Šestnajst let je Kerim živel tako življenje. Umoril je v tem času sam — kot je sam dejal — osemdeset ljudi. Veliko bogatstva je imel nakopičenega v nedostopnih zasekah. V 36. letu pa ga je naenkrat prijel hrepenenje po mirnem in pravem življenju. Hotel si je ustanoviti svoje ognjišče in se ropanju za vedno odpovedati. Pisal je na šaha, naj mu izroči kako službo. In šah v srečju, da se je na tako lep način rešil roparja, ga povzdigne za generala, ker je znal, kako slahlepeje prevladuje Kerima. Pa šah se ni varal. Kerim se je kmalu privadil novemu življenju, ter je bil zvest podanik svojemu gospodu kakor tudi trdna vladarjeva podpora. Po smrti so zopet oživela njegova »dejanja« kot poglavarja roparjev v Kavkazu. Ondotno prebivalstvo mu celo na čast zlagala pesmi. Pišejo o njem — »kavkaškem biču« — ruski in perzijski časopisi

Prozoren človek. Pokopali so pred dnevi v Teplitz Count Orloff, za kojega se je za njegovega življenja kaj živo zanimalo vseučilišče v Lipskem in Berlinu. Bil je to ves pohabljen človek kojega koža in kosti so imele to posebno lastnost, da so bile prozorne. Če si na primer dejal uro pred nogo, si zamogel skozi nogo videti, koliko je ura. Umrl je Orloff radi želodčnega raka. Ker pa je bil ves pohabljen, so morali radi njega narediti posebno krsto, da kar sedi v nji. Prišel je v Teplitz profesor lipskega vseučilišča, da bi Orloff odkupil za vseučilišče. A brez uspeha, ker je zahteval impresario preveliko odškodnino, kakor tudi, ker je bilo prevažanje v Lipsko zvezano s prevelikimi težkočami.

Dva meseca v saboju skrit. Privatni uradnik Aleks. Jegdic, ki je bil nastavljen v Nagy-Bacsokerek, je izvršil v več mesecih razne guljuje ter je ponarejal razne dokumente. Policija je poizvedovala vseokrog in je celo obvestila pristanišča vnanjih držav, da bi mu prišla na sled. A vse zaman. Pa dobi za dva meseca neko anonimno pismo, v katerem je stalo, da Jegdic najbrže še Bacsokereka zapusti ni. In policija je prišla na idejo, da preišče vse na njegovem stanovanju. In res ga je dobila ondi skritega v nekem saboju. Osvobodila ga je nerodnega stanovanja ter pripeljala v malo boljše stanovanje — v arest.

Novazarota srbskih častnikov odkrita.

O tej zadevi se še poroča:

Častniki so nameravali na prestolonaslednikov rojstni dan 8. septembra v posebnem nagovoru na kralja mej sprejemom v konaku povedati kralju svoje zahteve in ako

bi kralj Peter odklonil kaznovanje morilcev kralja Aleksandra, vsi izstopiti iz armade, prej pa dobiti zadoščenja od morilcev.

V Belgradu še ni noben častnik aretiran, ker se jih vlada — boji, vender se tudi tu pripravljajo aretacije. Baje hočejo aretirati v Belgradu tudi štiri civiliste.

Vse oči se sedaj upirajo na kralja Petra, ki je videl, da so častniki, ki so sodelovali pri zaroti proti kralju Aleksandru mej častništvom v veliki manjšini. Kralj Peter je v jako stnem položaju, ker je ves čas imel okoli sebe za zaupnih mestih častnike, proti katerim se sedaj obrača velika večina častnikov in proti katerim so popolnoma solidarno garnizije Niš, Kragujevac in Negotin.

Arretacijo častnikov je vlada, kakor zagotavljajo beligradski viri, izvršila radi tega, ker so častniki očitno pozivali na umor morilcev kralja Aleksandra. Arretirani častniki zagotavljajo, da so zvesti kralju Petru, ravno radi tega pa niso mogli mirno gledati, da bi bili, ki so zmožni umoriti svojega kralja, v kraljevi bližini.

V soboto zvečer je vseh arretiranih častnikov bilo 46. Divizionar v Nišu general Bžidar Janković je odstavljen.

Iz Belgrada so včeraj došla naslednja poročila:

Belgrad. Vlada je zaplenila dva oklica srbskih častnikov. V enem oklicu zahtevajo častniki glasovanja vseh častniških zborov o tem, ali naj se morilce kralja Aleksandra samo izključi iz armade, ali naj se jih pa tudi sodnijsko preganja. V drugem oklicu pravijo častniki, da je v noči 11. jun. 68 srbskih častnikov (vsi so z imeni naštet) vdrl v konak in zavrstno umorilo kralja, a ti častniki niso imeli toliko časti v sebi, da bi pred umorom odstranili svoja častniška znamenja, da celo po umoru so ostali še na svojih mestih in so res dokazovali, da so ravnali le iz sebičnosti. Zadnji čas so postali skrajno predrzni, zaprečevali so vladne akte in preganjali so vse poštene častnike. V takih razmerah — pravi oklic — smo srbski častniki, dolžni sebi, kralju domovini in ovliskanemu svetu, zahtevati, da se neodvredne zavratne morilce izbaone iz armade, ali pa v vsi moramo odločiti častniške službe. Vlada se pri aretaciji častnikov, ki so prvi podpisali ta oklic, sklicuje na vojaško disciplino, ona vlada, ki je mirno gledala, da kraljevi morilci niso bili kaznovani. Na prebivalstvo je zadeva napravila globok vtisek in vse čaka z napetostjo, ako bo kralj Peter imel pogum otresti se upliva morilcev kralja Aleksandra, kar se pa težko zgodi, ker imajo baje morilci v rokah neko njegovo pismo, ki dokazuje, da je prav za prav on bil glavni voditelj zarote proti kralju Aleksandru. Prestol kralja Petra je radi tega v veliki nevarnosti in če se razburjenje ne poleže, bati se je v Srbiji notranjih nemirov, pri katerih bo zopet tekla kri in ki bodo naposled privedle ubogo Srbijo do intervencije kake tuje vlasti.

Belgrad. Nekateri svetujejo, naj se vso zadevo predloži skupščini, katero naj se takoj po novih volitvah skliče v izredno zasedanje.

Belgrad. Kakor se poroča iz Niša, prevzel je princ Arzen, brat kralja Petra, nalogo, da posreduje mej obema strankama. Vlada baje stoji na stališču, naj se arretirani častniki samo nekoliko disciplinarno kaznujejo, in sicer zato, ker niso svojih želja na postavni način izrazili.

Belgrad. Častniki, ki so se dvignili proti morilcem kralja Aleksandra, hočejo na vsak način, ne oziraje se na izid preiskave v Nišu, zahtevati izbaonenje morilcev iz armade. Poleg že omenjenih dveh oklicev eksistira še tretji, ki kliče »kri za kri« in ki očitno poziva s tem na umor morilcev. Vojni minister je o položaju brzojavno vprašal vse divizionarje in dobil je odgovor, da gibanje povsod narasča. Kakor poroča »Narodni List«, so včeraj častniki v Nišu prisilili oblasti, da so morale zaprte častnike pustiti iz zaporov v njihova stanovanja. Dotični častniki so dali častne besede, da se iz svojega stanovanja ne odstranijo.

Belgrad. »Beogradske novine« so izdale posebno izdajo, v kateri trdijo, da sta stotnik generalnega štaba Novaković in infanterijski nadporočnik Teodorović proizročitelja nove zarote. Pri njih so našli oklic, v katerem je stavek, naj se morilci kralja Aleksandra odstranijo iz armade, če z lepo ne, pa z grdo. Stotnik Lazarevič ki je nesel oklic v podpis garniziji v Negotin, je bil pri svojem povratku v Golubovacu arretiran.

Belgrad. V pogovoru, katerega je imel sodelovalec »Beogradske Novine« z ministrskim predsednikom Avakumovićem, je Avakumović izrazil upanje, da se bo zadeva mirno razvila in mirno končala. Eden oklic častnikov je bil tiskan v Nov. Sadu. Neki častnik je o zarotnikih zapisal poleg svojega podpisa »Naj se jih popolnoma iztrebi«. Voditelje novih zarotnikov stotnike Milan Novaković in nadporočnik Aca Teodorović sta oba sorodnika bivših ministrov.

Belgrad. V zadevi nove zarote se je sestavila vojaška komisija, ki vodi preiskavo. Predsednik komisije je major Šušaković. Ministerki predsednik Avakumović se je izjavil, da arretirani častniki niso zakrivali nobene veleizdaje, ampak svoje želje niso izrazili na pravi način, sicer se pa ne more vedeti, kaj je bil njih konečni cilj.

Berolin. »Lokalanzeiger« je dobil iz Sofije brzojavko o atentatu na kralja Petra. Koliko je resnice na tej brzojavki še ni znano.

Vojska bo?

Berolin, 7. septembra. »Berliner Tagblatt« poroča iz Carigrada, da se ondi z gotovostjo širi vest, da turške čete udarijo v Bolgarijo. Turki bodo prekoračili mejo pri Mustafa Paša in sicer brez napovedi vojne, ker to nasproti vazalnim državam ni potrebno. Vstaška komisija je bila v soboto zvečer celo noč zbrana v Jildiz-Kiosk v posvetovanju. Edhem paša je bil imenovan za vrhovnega poveljnika. Sultan mu je dal svet poslati Bolgariji ultimatum. Zunanji minister je podal več poslanikom izjavo, da je sultan storil potrebne korake, da se ustaši popolnoma uničijo. V Monastiru so baje vse ustaške čete obkoljene.

Carigrad, 7. septembra. Iz Sofije došla poročila pravijo, da se je v izredni ministrski seji pod kneževim predsedstvom sklenilo, da se nadalje ohrani mir. Temu sklepu tu nihče ne verjame.

Carigrad, 7. septembra. Tu se pripravljajo za vojno. Mlini za smodnik delajo noč in dan. 4. t. m. je imel posvetovanje vojni svet pod predsedstvom sultanovim, ki je sklenil pripraviti se za mobilizacijo vseh vojnih čet. 90 milijonov patron je bilo vojnemu ministru dovoljenih in takoj naročenih. Odposlali so mnogo kupcev nakupovat konje.

Sofija, 7. septembra. V Bolgariji se splošno pričakuje vojne. Vse vojne potreščine so že pripravljene. Armada je v 13. dneh že vsa lahko v boju. Nad 70 milijonov ostrih patron je v zalogi; tudi živež je pripravljen. Sodi se, da bodo bolgarske čete takoj po napovedi vojne prekoračile turško mejo. Med ljudstvom in med vojaštvom je veliko navdušenje. Vojaki krasé svoje čepice z zelenimi znaki. Vsi častniki, ki so bili na dopustu, so zopet vpoklicani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gornjigrad, 7. sept. Premilostljivi knezoškof dr. Mihael Napotnik je v soboto popoldne srečno došel sem. Vsestransko najspodobneje pozdravljen šel je v prenovljeno cerkev. Po dokončani katekezi je zaslužno pohvalo izrekel šolarjem, kakor katehetu. Na večer velikanski grad razsvetljen, na dvorišču podoknica, obhod z lučmi po trgu. Včeraj vsled napora glas prevzva nadpastirju odrekel, da ni mogel pridigovati, a druga sv. opravila je vsa opravil. Odrašene našel tudi dobro poučene.

Moravče, 7. sept. Proslava baron-Vegovega spomina se je sjajno obnesla. Udeležba je bila tako velika, da je bil velik slavnostni prostor 21 m x 6 m natlačeno poln. Počastili so slavnost bl. gđč. baronese Viceadmiral Minuhilove, bl. rodbine G. Povšeta, g. Staretaja iz Kolovca. Po deklaraciji »Kdo je mar?« proslavlja kapelan Skerjanec Jurija barona Vego kot učenjaka in junaka. Dokaže, da je Vega naš rojak po krvi, ljubezni do ožje domovine in svojem značaju. Omenja zagovornikov njegove slave in pokolenjenja g. stotnika Kavčiča in profesorja Hauptmana in sklene: »Duh Vegov naj zopet oživi med nami! Vegovemu spominu slava!« »Divji lovec« krasno igran. Moravski pevski zbor in domžalska godba sta poveljevala slavnost.

Dunaj, 7. septembra. Izvrševalni odbor združenih nemških strank je imel danes sejo. Postavil se je na stališče, da zahteva od vlade naj skliče državni zbor kljub temu, da je že sklicala deželne zборе. Splošno se sodi, da vlada rešitve ogr. krize še ne pričakuje skoro, zato baje namerava Körber avstrijski državni zbor sklicati šele začetkom januarija l. 1904.

Budimpešta, 7. septembra. Po avdienci pri cesarju je bivši ministerski predsednik Szell zopet zapustil Budimpešto. Pred odhodom je imel dolg pogovor z Wekerlom. Tekom današnjega

dne bo Khuen skoro gotovo zopet sprejet od cesarja v avdijenci. Še-le potem se se bo razvidelo kako nameravajo mero-dajni krogi rešiti krizo.

Zagreb, 7. septembra. V vseh hr-vatskih krogih je veliko razburjenje radi tega, ker se v zadevi ogrske krize po-sebno pa radi madjarskega armadnega jezika Hrvatov nič ne vpraša. Neodvisni politiki nameravajo radi tega sklicati shod, na katerem bodo protestirali tudi proti temu, da hrvatski ban ni bil po-zvan k cesarju. V taki situaciji bo Hr-vatska vstala kot en mož in zahtevala uvedbo hrvatskega armadnega jezika pri hrvatskih polkih.

Zagreb, 7. septembra. Ban hrvat-skega sabora ne more sklicati, ker nima sredstev za dotacijo sabora, kar kaže, kako obupne so hrvatske finančne raz-mere.

Zagreb, 7. septembra. „Obzor“ je konfisciran, ker je pisal, da je radi do-godkov v Zaprešiču prestavljen zagreb-ski okrajni predstojnik, dočim bi mor-al biti umirovljen zagrebški veliki žu-pan Budisavljević, ki je zapovedal raz-obešati madjarske zastave, dasi so to celo madjarski uradniki v Zaprešiču od-svetovali. Glavni krivec je pa pri tej zadevi grof Pejačević.

Frankobrod, 7. septembra. „Frank-furter Zeitung“ poroča iz Sofije, da on-dotni macedonski odbor dobiva vedno strašnejša poročila in okraja Monastir. Turške čete so zažgale gozde, v katere je prebivalstvo pobegnilo. Begunci so v gozdovih zgoreli. Konzuli v Monastiru so zabarikadirani v svojih hišah.

Niš, 7. sept. Vest, da so tu areti-rani srbski častniki popolnoma puščeni na svobodo, ni resnična.

Belgrad, 7. sept. Tu se je vrši od 300 oseb obiskani socialistički shod, ki je zahteval naj vlada zbere prostovoljce in naj jih oboroži za boj v Makedoniji.

Belgrad, 7. sept. Kralj Peter se je vrnil sem ter je bil slovesno spre-jet od načelnikov uradov.

Moskva, 7. septembra. Tukajšnje porotno sodišče je obsodilo avstrij-skega podanika Aleksandra Kara, ki je ustrelil svojo mater in svoji dve sestri na 12 let prisilnega dela.

New York, 7. septembra. Z di-namitom so razstrelili ječo državni kaznjenci v Alabama. Kaznjenci so hoteli na to pobegniti, a pazniki so streljali in ranili več kaznjencev.

Umrli so:

1. septembra. Amalija Zalokar, posestnikova hči, 2 mes., Florijanske ulice 31, Gastro intestinalis — Viktor Pozaršek, delavec sin, 2 mes., Tržaska cesta 24, črevesni katar.

3. septembra. Martin Felicijan, trgovski sodruznik, 24 let, Florijanske ulice 9, jetika. — Zofija Januš, zlatarjeva hči, 16 mes., Rožne ulice 21, Bronchitis ca-pillonis.

V bolnišnici:

31. avgusta. Marija Marinč, posestnikova žena, 42 let, Dillirum alchohol, Pneumonia.

1. septembra. Ivan Carman, ubožec, 70 let, Ery-sipelus facii, Marasimus senilis. — Matija Rejc, cer-kvenik, 58 let, Volvolus niteso, Itebus pervalis.

2. septembra. Anton Vrečar, gostac, 70 let, osta-relost. — Marijana Vampel, delavka, 65 let, pljučnica.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opa-sovanja	Stanje baro-metra. v mm.	Tempe-ratura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
5 9 zveč.	740.0	18.4	sl. sever	jasno	
6 7 zjutr.	740.3	12.1	sl. jvzh.	>	0.0
7 popol.	738.3	26.4	sr. jug	>	
9 zveč.	739.2	18.1	sl. szah.	>	
7 7 zjutr.	738.9	11.8	brezvevtr.	>	0.0
2. popol.	737.4	27.2	sl. jug	>	

Srednja temperatura sobote 18.9°, normale 16.3°
Srednja temperatura nedelje 18.9°, norm. 17.2.

Dunajska borza

dné 7. septembra

Skupni državni dolg v notah	100.05
Skupni državni dolg v srebru	99.95
Avstrijska zlata renta 4%	120.25
Avstrijska kronska renta 4%	100.45
Avstrijska inv. renta 3 1/2 %	92.30
Ogrska zlata renta 4%	118.80
Ogrska kronska renta 4%	97.95
Ogrska inv. renta 3 1/2 %	89.45
Avstro-ogrsko bančne delnice	15.77
Kreditne delnice	647.—
London vista	239.22
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.32 1/2
20 mark	23.48
20 frankov	19.67
Italijanski bankovci	95.10
C. kr. cekini	11.85

Zitne cene

dné 7. septembra 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borst:

Pšenica za oktober	K 7.37	do 7.38
„ april	7.65	7.66
Rž za oktober	6.20	6.21
„ april	6.48	6.49
Oves za oktober	5.48	5.49
„ april	5.71	5.72
Koruzna za avgust	—	—
„ september	6.20	6.21
„ maj 1904	6.40	6.41

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.65	do 8.15
Rž južne železnice	7.60	8.00
Rž	6.45	6.60
Ječmen	6.40	7.40
„ ob Tisi	6.10	7.20
Koruzna ogrska	6.50	6.70
Cinkvant	7.60	8.—
Oves srednji	5.95	6.15
Fizol	6.25	11.05

Viljem Nučič naznanja v svojem in v imenu svoje soproge **Franciške** sorodni-kom, znancem in prijateljem tužno vest o smrti drage hčerke

Charlote,

ki je v nežni dobi sedmih mesecev po dolgo-trajni mučni boleznii včeraj zjutraj ob 1/2 9. uri mirno zaspala v Gospodu
Pogreb se vrši jutri dné 8. t. m. popold-ne ob 2. uri iz hiše žalosti Stari trg št. 11 k sv. Krištofu.

Ljubljana, dné 7. sept. 1903.
Mesto posebnega obvestila.

Marija Pauer roj. Jan, javlja v svo-jem in imenu svojih sorodnikov vsem pri-jateljem in znancem prežalostno vest, da je njen iskreno ljubljani brat, oziroma svak in stric, velečastiti gospod

Ferdinand Jan,

župnik v pokoju

včeraj, dne 6. t. m., ob 1/2 5. uri zjutraj po dolgotrajni, mučni boleznii, previden s sve-timi zakramenti za umirajoče, v 67. letu svoje starosti mirno in udano v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega rajnika se bo v torek, 8. t. m. ob 9. uri dopoldne v župnijski cerkvi braslovški blagoslovilo in na tamošnjem farnem mirodvoru pokopalo.
Sv. maše zadušnice se bodo darovale v sredo, dne 9. t. m. ob 6. in 7. uri zjutraj v župnijski in dekanijijski cerkvi braslovški.
Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

Braslovče, dne 7. sept. 1903.

1/4 vina s templovo vodo!

Okusen resek okus!
Zmerno pospešuje delovanje srca 1130
in napravlja slast.
Zahtevajte povsod rogaški „templov vrec“.

Izjava.

Midve podpisani izjavljava, da so vse besede, katere sve govorile proti obče spoštovanima čitalnikema pevčema g. Mateju Istenič in gospodični Mariji Kregar neresnične, obrekljive in izmišljene, ter jih s tem preključeva. Ob enem jih prosiva odpušča-nja in se jima lepo zahvaljujema, da nista postopala proti nama sodniškim potom, ker sva se vse, kar sve govorile proti njima, iz celega izmislile. 1174 1-1
St. Vid nad Ljubljano, dné 7. sept. 1903.

Marija Vex, Terezija Zavašnik.

Učenca

sprejemem v trgovino z mešanim blagom, začetkom oktobra.

»Kje, pove upravništvo tega lista.«

Trgovski pomočnik

18 let star, z dobrim spričevalom, želi vstopiti v službo v trgovino mešanega blaga kje na deželi. Vstop z začetkom oktobra. Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

1149 3-2

Naznanilo.

Na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice šte. 10) se prične šolsko leto 1903/4 s slovesno službo božjo

dné 18. septembra 1903.

Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisavali: v I. razred dné 15. septembra od 9. do 12. ure, v ostale razrede dné 16. septembra od 9. do 12. ure.

Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dné 17. sep-tembra dopoldne.

Natančnejša pojasnila se nahajajo v razglasilu v šolskem poslopu.

Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 28. avgusta 1894. I., št. 2354, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji sprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta. 1158 3-2

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije.

V Ljubljani, dné 4. septembra 1903.

Plinati ošečki za snaženje parketnih tal
dobé se pri tvrdki
BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškske ulice
Vnanja naročila proti povzetju. 524 24 11-1

Ivan Škerjanec

gostilničar

v Ljubljani, Kopitarjeve ulice 6

priporoča 1170 6-1

kranjske klobase

lastnega izdelka, iz zanesljivega pra-šičjega mesa. Razpošilja tudi v zavojih po 5 kg. in višje po pošti proti povzetju. Vsak ponedeljek in petek zvečer ter torek in soboto zjutraj se dobé

sveže klobase za pečenje

prekajene pa vsak dan v lastni gostilni, kjer se tudi toči pristno naravno vino.

Dva dijaka

srednješolca

se sprejmeta na hrano in stanovanje na Kongresnem trgu št. 5.

1164 3-1

Dečka,

iz poštene rodbine v starosti 12-14 let, sprejme v trgovino z meš. blagom

1168 3-1 I. Kranjc v Borovnici.

Dijakinja

sprejme se v popolno oskrbo.

Lepo prtilčno stanovanje in vrt, več se izve pri upravništvu „Slovenca“. 1154 2-2

2 deklici

iz boljše hiše se sprejmete na stanovanje in hrano za prihodno šolsko leto 1903/4 buzo c. k. vadniške šole.

»Kje, pove upravništvo našega lista.«

Janeza Trdine zbranih spisov

je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi huzarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.

Njuna, važna za vsakega za-vednega Slovenca.

Cena K 3.—, po pošti K 3.20.

Založil L. Schwentner v Ljubljani.

1165 2 1

Dve gospodičini

sprejme na stanovanje in hrano blizu pripravnice pod dobro vzgojo.

Fani Čič

1176 1-1 Poljanski nasip št. 6.

Sprejme se nekaj krepkih fantov

kot kovaške vajence za izdelovanje verig pod ugodnimi pogoji.

Akc. družba Belapeč - Fužine - Go-renjsko. 1175 3-1

ALOJZIJ LUZNIK na Vrhniki pri Ljubljani preskrouje dobre harmonije

domačega in ameriškega sestava, glasovirje in pianine. 264 *4
Dajé se tudi na obroke!
Na zahtevanje se pošljajo ceniki brezplačno.

C. kr. moško in žensko učiteljišče v Ljubljani.

Št. 392.

Razglas

1003 3-3

o pričetku šolskega leta 1903/4 na obeh c. kr. učiteljiščih v Ljubljani.

A. Vpisovanje v c. kr. otroški vrtec, kakor tudi v c. kr. deško in dekliško vadnico bo v torek, dne 15. septembra 1903 od 8. do 10. ure dopoldne. Redni pouk v c. kr. otroškem vrtcu in na c. kr. vadicah se prične v sredo, dne 16. kimavca 1903 ob 8. uri zjutraj.

B. Gojenke, ki želé vstopiti v I. letnik c. kr. ženskega učiteljišča ali pa v učni tečaj za otroške vrtnarice, naj se zglase v ponedeljek, dné 14 kimavca t. l. med 8. in 11. uro dopoldne. Sprejemne preizkušnje se prične v torek, dné 15 kimavca ob 8. uri zjutraj.

C. Zglasila za I. letnik c. kr. moškega učiteljišča se bodo sprejemala v ponedeljek, dné 21. kimavca od 8. do 11. ure dopoldne.

Preizkušnja iz posluha bo ravno tisti dan od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne, pismena sprejemna preizkušnja pa se prične v torek, dne 22. kimavca 1903 ob 8. uri zjutraj.

D. Dozdanji gojenci II., III. in IV. letnika na c. kr. mpškem učiteljišču naj se zglase v četrtek, dne 24. kimavca 1903. ob 9. uri dopoldne, dozdanje gojenke II., III. in IV. letnika c. kr. ženskega pa ravno tisti dan ob 10. uri dopoldne.

V 2., 3. in 4. razred c. kr. deške in dekliške vadnice in v II., III. in IV. letnik c. kr. ženskega učiteljišča se zaradi pomanjkanja prostora nihče ne more na novo sprejeti.

Vse natančnejše stvari se lahko poizvedó iz razglasa, ki je nabit na črni deski obeh c. kr. učiteljišč.

Ravnateljstvo c. kr. moškega in ženskega učiteljišča v Ljubljani, dné 1. kimavca 1903.